

KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ

az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz

Könyvtár (könyvtárostánár)

A kiadvány elektronikus formában a www.oktatas.hu weboldalon kerül közzétételre.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
Bevezető.....	2
Kompetenciák értelmezése	4
Tematikus terv	31
Óraterv	39
Feladatlap az online katalógus használatához – téma szerinti keresés.....	43
A könyvtári feladatlap megoldásának értékelése	46
Javaslat a könyvtári munkaterv elkészítéséhez	49
Segédlet a könyvtár-pedagógiai program (KPP) elkészítéséhez	51
Tematikus terv	53
Óraterv	56
Projektterv.....	59
Feladatok.....	62
Értékelés (óratervhez kapcsolódó).....	65
Reflexió.....	66
Reflexió - projekt.....	69

Bevezető

A kiegészítő útmutató könyvtárra és könyvtárostánárra vonatkozó dokumentummintáinak elkészítésével az volt a célunk, hogy a köznevelésben könyvtárostánárként dolgozó, gyakorló pedagógusok munkáját segítsük.

Egyrészt olyan dokumentummintákkal, sablonokkal, amelyek elkészítését számukra előírják a jogszabályok (könyvtár-pedagógiai program) és a portfólió értékelésénél is megjelennek az egyes kompetenciák indikátorainál – példaként. Más dokumentumok a könyvtár-pedagógiai munkához és az elkészítendő portfólió kötelező elemeihez adnak mintákat (tematikus terv, óraterv, feladatlap, reflexió). A mintadokumentumokat azonban haszonnal forgathatja, módszertani segédletként is használhatja minden kolléga. Némely mintadokumentum más szaktárgyaknál nem található meg, ugyanakkor nélkülözhetetlennek tartottuk, hiszen speciális elvárásokat, tudásokat jelenítenek meg a könyvtárostánár esetében. A tanfelügyelet és a minősítés során a vizsgálatba bekerül az iskolai könyvtár, annak működése, illetve a könyvtárostánár portfóliója és órái. A könyvtárostánári portfóliónak tükröznie kell a pedagógus teljes tevékenységrendszerét, így fontosnak tartjuk, hogy ebben megjelenjenek az iskolai könyvtár szakmai működtetésére vonatkozó elemek is.

A könyvtárostánár olyan alkalmazottja az iskolának, aki egyszerre valamilyen szaktárgynak a pedagógusa és könyvtárosi/informatikus könyvtárosi végzettséggel és szakképzettséggel is rendelkezik. (A jelenleg hatályos jogi szabályozás szerint ez alól kivételt képeznek a szociálpedagógus és a könyvtár-pedagógiai tanár szakképzettségű alkalmazottak). E kettősség megjelenik a képzési kimeneti követelményekben, ezért a pályája során mind a pedagógusi, mind a könyvtárosi képességeket, készségeket és ismereteket használnia kell. Csak az lehet igazán jó könyvtárostánár, aki megfelelően ellátja a könyvtárszakmai feladatokat is.

Az iskolai könyvtárnak szakszerűen épített és gondozott, formailag és tartalmilag megfelelően feltárt gyűjteménnyel kell rendelkeznie. A könyvtár gyűjteményével, szolgáltatásaival a pedagógiai munka hatékonyságát növeli, ha az egész iskola forrás-/tudásközpontjaként működik. Az országos könyvtári rendszer egyik egységként biztosítja a teljes szolgáltatási skálához való hozzáférést.

A könyvtárostánár másik, kötelező feladata az iskola könyvtár-pedagógiai programjának elkészítése, a program koordinálása és megvalósítása a nevelőtestülettel közösen. Szükséges figyelembe vennie az iskola egyedi helyzetét, sajátosságait, a helyi pedagógiai programot. Így a könyvtár-pedagógia eszközrendszerével biztosítja annak minél hatékonyabb megvalósulását. Ezért minden tantárgyhoz, minden munkaközösséghez kapcsolódik. Alapvetően a magyar nyelv és irodalom, valamint az informatika tantárgyon belül szerepelnek a könyvtárhasználati ismeretek, amelyeket a NAT és a kerettanterv előír. Ugyanakkor a szaktárgyaknál történik ezen ismeretek begyakorlása, elmélyítése, az információs műveltség kialakítása. Ezért a könyvtárhasználati tanterv *kereszttantervi* jellegű, a tanulás-tanítás, a szellemi munka technikája, az információk szerzése, feldolgozása, értékelése, a felhasznált irodalom hivatkozásának elvárása minden tantárgynál elvárás, kimeneti követelmény.

A cél olyan készségek és képességek kialakítása, olyan tudás és eszközrendszer készségszintű használata, amelyet majd egész életében hasznosítani tud a tanuló. A célokhoz rendelt feladatok megvalósítása a könyvtárhasználati tantervben, a tematikus tervben és az óratervekben, valamint a

reflexiókban követhetők nyomon – akár több éven keresztül egy csoportban, akár két csoportprofilhoz kapcsolva.

Kiemelten fontosnak tartjuk a portfólió szabadon választható dokumentumainak körét, ahol a könyvtárhasználatra alapozott, az iskolai könyvtárban megtartott szakórákat, projekteket, programokat, a könyvtár eszközzel megvalósított tanórán kívüli tevékenységeket ajánlott bemutatni. Itt nyílik arra is lehetőség, hogy a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozást – amelyhez teret, lehetőséget ad a könyvtár – bemutassa a pedagógus. A könyvtárhasználat nem egy tantárgy, integrálódik más szaktárgyakba, kapcsolódik minden műveltségterülethez. Ezért elengedhetetlen, hogy szakszerűen és tervszerűen alakítsa és végezze a munkáját a könyvtárostanár. Kimutatott tény, hogy a jól működő iskolai könyvtár és a megfelelően végzett, az egész iskola pedagógiai gyakorlatát átszövő könyvtár-pedagógiai tevékenység minőségi értéket teremt.

Kompetenciák értelmezése

1. kompetencia: Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás			
Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	Az óralátogatás alapján
1.1.	Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos tudást tükröz.	<p>Tematikus terve az intézmény könyvtárpedagógiai programja alapján készült, annak céljaiból következik, arra következetesen épít, megvalósítását támogatja.</p> <p>Az órák, foglalkozások cél- és feladatrendszerében megjelennek a korszerű szaktárgyi tartalmak.</p>	<p>A látogatott óra/foglalkozás a helyi tanterv megvalósítása az adott tematikus egységben.</p> <p>Elsősorban a gyakorlaton alapuló ismeretátadást alkalmazza.</p> <p>Különbféle dokumentumtípusokat használ valamennyi könyvtárra alapuló órán (pl.: kézikönyvek, periodikák, CD, DVD, elektronikus dokumentumok, internet stb.)</p>
1.2.	Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumokat és az intézménye pedagógiai programjának a saját szakterületére vonatkozó főbb tartalmait.	<p>Könyvtárhasználati tantervét a NAT, az intézmény által használt kerettanterv informatika és magyar nyelv műveltségterületnek megfelelően állítja össze. Figyelembe veszi a szaktantárgyaknál beépített könyvtári órákat is.</p> <p>Tantervében/tematikus tervében hangsúlyos szerepet kap a könyvtár eszközrendszerének használatása.</p> <p>Ismeri, épít a tanterv korábbi évfolyamainak könyvtárhasználati tananyagára.</p>	<p>Óra/foglalkozástervéből kiderül, hogy rendelkezik a szaktárgy tanításához szükséges tantervi és szakmódszertani tudással</p> <p>Az óra során épít a tanterv korábbi évfolyamainak könyvtárhasználati tananyagára.</p> <p>Használja a korszerű, motivációra, differenciálásra, tanulói tevékenységre építő módszereket.</p>
1.3.	Ismeri és tudatosan felhasználja szakterülete, tantárgya kapcsolatait más műveltségterületekkel, tantárgyakkal.	<p>Könyvtárhasználati tantervében/ tematikus tervében kiemelt szerepet kap az információs műveltség, digitális írástudás elemeinek gyakorlati alkalmazása az önálló gondolkodásra nevelés folyamatában. (Könyvtári dokumentumok információ tartalmának önálló értékelését várja el diákjaitól. A kapott feladatokat e szempontból is elemzi.)</p>	<p>Az elsajátított könyvtárhasználati, információs műveltség képesség elemeinek gyakorlása, fejlesztése a könyvtári órán/foglalkozáson.</p> <p>A könyvtárhasználati óra feladatai kapcsolódnak a tanulók aktuális tanulási folyamataihoz, más tantárgyakhoz, projektekhez, témaphoz (példák, feladatok stb.).</p>

		A könyvtárhasználati tantervben/ tematikus tervében látszik, hogyan valósul meg a könyvtárhasználati ismeretek interdiszciplináris oktatása, kapcsolódása/beépülése más műveltségterületek, tantárgyak helyi tantervébe/tanmenetébe.	
1.4.	Ismeri és tudatosan alkalmazza a szakterülete, tantárgya sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési, tanítási módszereket, eszközöket.	<p>Portfólió dokumentumaiból kiderül, hogy elsődleges taneszköze a könyvtár információs bázisa, amelyet elemző módon mutat be a könyvtárhasználati órák szempontjából.</p> <p>Óraterveiben megjelennek a korszerű, motivációra, differenciálásra, tanulói tevékenységre építő módszerek. A kognitív tanítási modell alkalmazását érvényesíti tantervében.</p> <p>Az egyes tematikai egységeknél a céloknak megfelelően tervezi a különféle módszereket, és változatosan alkalmazza a munkaformákat, majd ezeket önreflexió formájában indokolja.</p>	<p>Megvalósul az olvasóvá nevelés, az információs műveltség képességének fejlesztése a könyvtári órán/foglalkozáson a hagyományos és az on-line források használatával Pl.: anyaggyűjtés (házi dolgozat, kiselőadás, tanulmányi verseny), rendszerezés; az információs érték megállapítása.</p> <p>A digitális írástudás gyakorlati alkalmazása (gmail vagy egyéb levelezők, honlapok, alkalmazások és adatbázisok használata).</p> <p>Különböző módszerekkel tudatosítja diákjaiban a tanultak szerepét az információs műveltség megszerzésének folyamatában.</p> <p>Projekt (pl.: iskola- és helytörténeti; Magyar Kultúra Napja, Népmese napja stb.) esetén közös bemutatás.</p>
1.5.	Ismeri a szakterülete, tantárgya szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.	<p>Óra/foglalkozásterveiben megjelenít információforrásokat, szabályosan hivatkozik azokra.</p> <p>Az információforrásokhoz (nyomtatott és digitális) az adott korosztálynak megfelelő feladatokat ad, kutatómunkát tervez.</p> <p>Feladatot ad az információkra való szabályos hivatkozás etikai normáival kapcsolatban, figyelembe véve a különféle dokumentumtípusok hivatkozási formáját.</p>	<p>A könyvtári órán/foglalkozáson tanítja/használja/használtatja a korosztálynak megfelelő nyomtatott és elektronikus forrásokat.</p> <p>Az óra/foglalkozás cél és feladatrendszerének megfelelő forrásokat választ/használ.</p> <p>Bemutatja/használtatja a különféle könyvtárak honlapjait, adatbázisait.</p> <p>Bemutatja/használtatja a különféle elektronikus könyvtárakat.</p> <p>Az adott korosztálynak megfelelően tanítja az etikus forráshasználat szabályait a különféle dokumentum típusokra vonatkozóan.</p> <p>Maga is alkalmazza az etikus forráshasználatot és a tanulóktól is megköveteli az órán/foglalkozáson valamint írásbeli feladat esetén is.</p>

<p>1.6.</p>	<p>Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.</p>	<p>Pontosan használja a pedagógiai, könyvtártudományi és könyvtárpedagógiai szakkifejezéseket a portfólió dokumentumaiban.</p> <p>Fogalomhasználata során figyelembe veszi a tanulók életkorát és eddigi ismereteiket.</p>	<p>Helyesen használja a szakkifejezéseket az óra folyamán. Dokumentumismeret: kézikönyvek, lexikon, enciklopédia, szótár, előfej, étláb, címszó, szócikk, mutató, monográfia, szép- és ismeretközlő irodalom, médiatár stb. Tájékozódás a könyvtárban: adatbázis, katalógus, ETO, szakrend, betűrend, tárgyszó. Könyvtárismeret: nemzeti könyvtár, szakkönyvtár, közkönyvtár, iskolai könyvtár, kölcsönzőtér, olvasóterem, őrlap, olvasójegy stb.</p> <p>A tanulók számára ismeretlen szakkifejezéseket megmagyarázza vagy kikeresteti különféle információforrásokból, vagy más megismerési módszert alkalmaz.</p>
-------------	---	--	---

2. kompetencia: Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók			
Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	Az óralátogatás alapján
2.1.	Tervei készítése során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és az intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési céljait.	<p>Az iskola pedagógiai programja és a könyvtárhasználati tanterv összehangolt. A szaktárgyi tantervekben a könyvtárhoz való kapcsolódási pontok, ajánlások fel vannak tüntetve. Kiemelt szerep: az olvasóvá nevelés, az információs műveltség és a digitális írástudás fejlesztése.</p> <p>A feltöltött könyvtárpedagógiai programban rendszerbe szervezve találhatóak az intézmény nevelő-oktató munkájához kapcsolódó könyvtárpedagógiai tevékenységek.</p> <p>A feltöltött éves könyvtári munkatervben megtervezi az intézmény egészére vonatkozó könyvtárpedagógiai feladatokat, együttműködik a kollégákkal.</p> <p>Évfolyamonként, osztályonként megtervezett a könyvtárhasználati foglalkozások (1-4. évfolyam) és ismeretek (5-12. évfolyam) oktatása.</p> <p>Az óratervek a tematikus egységeknek megfelelően épülnek fel.</p>	<p>A látott órák szorosan illeszkednek a könyvtárhasználati ismeretek tematikus egységeiben megfogalmazottakhoz.</p> <p>Óráinak célja a diákok információs műveltségének fejlesztése, digitális írástudásuk hatékonyabbá válása. Ezért a könyvtárhasználati órán a diákok a könyvtár(ak) eszközrendszerének használati értékét tapasztalják meg a kapott feladatokon keresztül.</p> <p>A foglalkozás az olvasóvá nevelést támogatja.</p>
2.2.	Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiát, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.	<p>Könyvtárhasználati tantervének alapja a tantárgyköziség, ezért együttműködik a kollégákkal. Az elsajátítandó ismereteket, készségeket spirálisan építi fel és felhasználja a szaktárgyi kapcsolódásokat.</p> <p>Be- és kimeneti mérést végez, az eredményeket értékeli és beépíti a további tervezésbe, gyakorlatba.</p> <p>Óraterveiben következetesen a problémamegoldó stratégiát választja.</p> <p>Taneszköze lehet a tankönyv, könyvtárhasználati feladatgyűjtemény, netes feladatlap, önálló fejlesztésű</p>	<p>A látott órák szorosan illeszkednek a könyvtárhasználati ismeretek tematikus egységeiben megfogalmazottakhoz.</p> <p>Óráin felhasználja a könyvtárhasználati mérés eredményeit.</p> <p>Az órán leginkább a tanulói aktivitáson alapuló (megbeszélés, vita, kooperatív, projekt stb.) módszert alkalmaz.</p>

		<p>segédanyag, de alapvetően a könyvtári állomány egészére, a könyvtár informatikai bázisára épít.</p> <p>A reflexióban megjelenik a választott taneszközök értékelése, indoklása, az önállóan fejlesztett eszközök dokumentációja.</p> <p>A reflexió utal azokra a megoldatlan (pl. pontos keresőkérdések, rosszul választott dokumentumok) vagy gyengén megoldott pontokra (pl. csoportbontás, közös összegzés, időtényező), amelyek a könyvtárhasználati óra menetét befolyásolták.</p> <p>Felülvizsgálja saját maga és a diákok tevékenységét, szakóra esetén az együttműködés mértékét és eredményességét.</p>	<p>A tanári közlés, magyarázat, összegzés nem dominál az órán.</p> <p>Azokat a megoldatlan (pontos keresőkérdések hiánya, rosszul választott dokumentumok), vagy gyengén megoldott óravezetési (csoportbontás, közös összegzés, időtényező) problémákat, amelyek a könyvtárhasználati óra menetét befolyásolják, rutinosan kezeli.</p> <p>Felülvizsgálja saját és a diákok tevékenységét, szakóra esetén az együttműködés sikerét és mértékét. Az óramegbeszélésen a megoldásait és az esetleges változtatásokat megindokolja.</p>
2.3.	<p>Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek, tanulók tevékenységeinek fejlesztése.</p>	<p>Csoportos vagy egyéni fejlesztési tervében megjelenik a tudatosság: (mérések elvégzése, személyes problémafeltárás, a célok és feladatok kitűzése, a megoldási javaslatok, az alkalmazott módszerek és munkaformák megjelenítése). A fejlesztési terv a tanuló aktivitására, a gyakorlásra és a folyamatos pozitív visszacsatolásra épít.</p> <p>Fejlesztési terve alkalmazkodik a tanuló sajátos igényeihez és a helyi viszonyokhoz, lehetőségekhez.</p> <p>Reflexiójában részletesen elemzi a fejlesztési folyamatot, az eredményeket értékeli és terveit képes felülvizsgálni, korrigálni.</p>	<p>Óráin felhasználja a könyvtárhasználati mérés eredményeit és az abból levont következtetéseket.</p> <p>Az oktatási környezet esetleges korlátai (tárgyi feltételek hiánya) ellenére képes a változatos óravezetésre.</p>
2.4.	<p>Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.</p>	<p>Tematikus tervében/könyvtárpedagógiai programjában kiemelt szerep jut a szociális tanulás folyamatának.</p> <p>Tudatosan alkalmazza a különféle csoportalkotási módszereket, ezzel is elősegítve a szociális tanulást.</p>	<p>Az órán tapasztalható az alapvető kommunikációs folyamatok, viselkedési normák elsajátítása a szociális tanulás folyamatával: köszönés, kérdés megfogalmazása, egymással való kommunikáció, az alapvető emberi, valamint könyvtári szabályok kulturált elfogadása.</p> <p>Használja a kooperatív tanulás módszereit.</p>

			Tudatosan alkalmazza a különféle csoportalkotási módszereket, ezzel is elősegítve a szociális tanulást.
2.5.	A gyermekek, tanulók optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált tanítási-tanulási folyamatot tervez.	<p>A tanmenetben/tematikus tervében megjelennek az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő, az egyéni fejlődést elősegítő pedagógiai elképzelések.</p> <p>Tudatosan tervezi a tanóra céljainak megfelelő stratégiákat, módszereket, taneszközöket.</p> <p>Képes az életkori sajátosságokhoz és az egyéni fejlődési ütemhez igazodva megtervezni a tanulási-tanítási folyamatot.</p> <p>A portfólió dokumentumaiban nyomon követhető az egyéni fejlesztés, a differenciálás (különféle feladatok tervezése). Többféle módszertani megoldásban gondolkodik.</p>	<p>Az órán változatos, az eltérő egyéni fejlődést elősegítő módszereket és eszközöket alkalmaz.</p> <p>A látott könyvtárhasználati órán egy adott témát többféle megközelítésben mutat be. Él a kritikai gondolkodás (RWCT) tanításának lehetőségével. Az egyéni és csoportmunka egyaránt része az órának.</p> <p>Egyéni feladatokat is ad a kiemelt figyelmet igénylő tanulóknak. A feladatmegoldásokat figyelemmel kíséri, visszajelzést ad.</p> <p>Az óramegbeszélésen kitér a kiemelt figyelmet igénylő tanulókra, elemzi tevékenységüket és ilyen szempontból is értékeli az órát.</p>
2.6.	Terveiben szerepet kap a gyermekek, tanulók motiválása, motivációjuk fejlesztése.	<p>A portfólióban bemutatja a tanulói motivációra, aktivizálásra szolgáló tevékenységét: felhívások, plakátok, iskolai honlap, saját blog, Facebook</p> <p>Az óratervben megjeleníti a különféle motivációs módszerek alkalmazását.</p>	<p>A könyvtárhasználati órán a diákokat a mindennapi életből vett példákkal (pl.: pályázatírás; utazási tervhez menetrendek összeállítása) motiválja az önálló információszerezésre: a ténytudás helyett az információforrás ismerete a lényeg.</p> <p>A könyvtári órán adott feladatokkal kapcsolódik más tantárgyak aktuális témáihoz, feladataihoz, ezzel is motivál.</p> <p>A diákok választhatnak a feladatok közül, érdeklődésüknek, motivációjuknak megfelelően.</p> <p>Alkalmazza a pozitív visszajelzés motivációs erejét.</p>
2.7.	Tervező tevékenysége során a tanulási folyamatba illeszti a foglalkozáson, a tanórán kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.	A feltöltött könyvtárpedagógiai programban/ tematikus tervben komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a tanulók előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási környezet lehetőségeit, korlátait.	<p>A tanórán épít a tanulók előzetes ismereteire, tapasztalataira.</p> <p>Feladatainak összeállításánál épít az önálló felfedezés örömére.</p> <p>Hagyja, hogy a tanulók hibázzanak, mivel ezzel is tanulnak. A téves megoldásokat elfogadóan kezeli és</p>

		<p>A feltöltött könyvtárpedagógiai programban/éves munkatervben megjelenik a helyi közkönyvtárral és más kulturális intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés. (Pl. együttműködési megállapodás, közös programok dokumentumai a portfólióban)</p> <p>Különféle könyvtári foglalkozásokat, programokat szervez, ennek dokumentumai megjelennek a portfólióban.</p> <p>Bekapcsolódik az iskolai könyvtárak nemzetközi hónapjának programjaiba (iskolai könyvtári éjszaka, könyvjelzőcsere program, skype projekt stb.) - ennek dokumentumai megjelennek a portfólióban.</p>	<p>inspirál, segítséget nyújt a helyes megoldások megtalálásában.</p>
2.8.	<p>Megtervezi a gyermekek, a tanulók és nevelt, oktatott csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.</p>	<p>A portfólióban megjeleníti az értékelés módszereit, eszközeit (egyéni/csoportos feladatok/feladatlapok, be- és kimeneti mérés alkalmazása, az alkalmazott módszerek indoklása).</p> <p>A kapott-elért eredmények elemzése, értékelése, beépítése a reflexióba.</p>	<p>Az órán változatos módszereket, eszközöket alkalmaz az értékelésre.</p> <p>Az órán folyamatos visszajelzéseket, értékeléseket kapnak a tanulók.</p> <p>Értékelésében a pozitív attitűdöt alkalmazza, elfogadó légkört teremt, motiválja a tanulókat.</p>
2.9.	<p>A gyermekek, a tanulók fejlettségére is figyelemmel bevonja őket a nevelés-oktatás és a tanulás-tanítás tervezésébe.</p>	<p>A portfólió dokumentumaiban megjelenik a tanulói visszajelzések beépítése.</p> <p>Tanulói kérdőívek/szavazások összegzését csatolja, melyben a tanulók javaslatait, észrevételeit feldolgozta. Későbbi tervezésénél ezt felhasználja.</p> <p>Projekt vagy kooperatív tanulási módszert alkalmaz. Óraterveiben megjelenik a tanórai differenciálás.</p>	<p>Az órán lehetőséget ad a tanulóknak, hogy önállóan válasszanak a felkínált témák, feladatok közül.</p> <p>Hagyja, hogy a tanulók válasszanak párt/csoportot a feladatmegoldáshoz.</p>

3. kompetencia: A tanulás támogatása			
Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	A hospitálás alapján
3.1.	A tanulás támogatása során épít a gyermekek, tanulók egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermek- és tanulócsoporthoz sajátosságaira.	<p>Terveiben figyelembe veszi a tanulók egyéni céljait, információs szükségleteit, az életkori és a csoport sajátosságokat.</p> <p>Az érdeklődés felkeltésére és fenntartására programokat vagy projekteket szervez, azokat a portfólióban bemutatja. Pl.: nevezetes napokhoz kapcsolódó vetélkedők (pl.: Magyar Kultúra Napja, Költészet napja, Népmese napja stb.), könyvtári események dokumentumai.</p>	<p>Az információs műveltség és az olvasás fejlesztését a könyvtárhasználati ismeretek órán tudatosan végzi.</p> <p>A tanulók információszerzési, - gyűjtési és rendszerezési képességének kialakítására törekszik.</p> <p>A gyakorlaton alapuló tudást a diákok mindennapjaiból vett példákon keresztül oktatja.</p>
3.2.	Figyelembe veszi a gyermekek, a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát.	Az óratervhez feltöltött reflexióban kitér arra, miért változtatott az előzetes terven. Pl. a tanulók zaklatottak voltak, nem tudtak figyelni, mert az előző testnevelés órán baleset történt, mentő vitte el egyik osztálytársukat.	<p>Az óra megbeszélésekor elmondja, azért történt eltérés a tanmenettől, mivel az előző héten tűzriadó miatt elmaradt az óra, ezért ezt a tematikus egységet pótolni kellett.</p> <p>Az óramegbeszélésekor elmondja: látta, hogy a tanulók elfáradtak, lassabban haladtak a megadott feladattal, ezért az egyik tervezett feladatot kihagyta.</p>
3.3.	Felkelti és fenntartja a gyermekek, a tanulók érdeklődését.	<p>Az érdeklődés felkeltésére és fenntartására programokat vagy projekteket szervez, azokat a portfólióban bemutatja. Pl.: nevezetes napokhoz kapcsolódó vetélkedők (pl.: Magyar Kultúra Napja, Költészet napja, Népmese napja stb.), könyvtári események dokumentumai.</p> <p>Az ismeretek elsajátítását célzó feladatlapon a tanulók életkorának és érdeklődési körének megfelelő példákat hoz.</p>	<p>Olyan kérdéseket tesz fel, olyan feladatot ad, ami a tanulókat felvillanyozza.</p> <p>Személyisége, magyarázata, cselekedetei magával ragadják a tanulókat.</p> <p>Az óra minden diákot megerősít abban, hogy a könyvtár eszközei segíti az egész életen át tartó tanulást.</p>
3.4.	Nyugodt és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt.	Az intézményi környezet, a könyvtár bemutatásánál kitér a nyugodt, barátságos légkör kialakítására, ahol jól érezhetik magukat a tanulók.	<p>A könyvtár barátságos, otthonos, láthatóan jól érzik magukat a tanulók.</p> <p>A könyvtárban lehetőségük van a tanulóknak a tanulási környezet megválasztására, esetlegesen megváltoztatására - igényeik szerint.</p>

		<p>Bemutatja a különféle tanulási környezeteket (pl. tanulóklub kialakítása a könyvtárban, elvonuló hely, beszélgetős hely, csoportos tanulóhely).</p> <p>Csatolja annak leírását, hogyan vonta be a tanulókat a könyvtári környezet kialakításába, barátságosabbá tételébe.</p> <p>Reflexiójában kiemeli a nyugodt és biztonságos környezet szerepét a pedagógiai folyamatban.</p> <p>A reflexióban vagy az eseteírásban utal azokra a feladatokra (pl.: pszichés problémák kezelése, szociálisan rászoruló segítése), pedagógiai helyzetekre (családi problémák, kizárás az osztályközösségből stb.), amelyek igazolják a pozitív, bizalommal teli légkör kialakításának képességét. Ezt alátámaszthatják a tanulói, szülői visszajelzéseket tartalmazó dokumentumok.</p>	<p>Elfogadó, kiegyensúlyozott személyiségű pedagógus, akihez bizalommal fordulnak a tanulók.</p>
3.5.	<p>Feltárja és szakszerűen kezeli a tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.</p>	<p>Bemutatja, hogyan tárja fel a tanulási problémákkal küzdő tanulókkal együtt azt, ami számukra nehézséget okoz, és ezek leküzdésében segíti a tanulót. Munkája során együttműködik a szülővel, a szaktanárral, az osztályfőnökkel, ha van, a fejlesztő pedagógussal.</p> <p>Csatolja a felzárkóztatás (pl. szövegértési feladatok, figyelem-koncentrációs feladatlapok) és a könyvtári tehetségfejlesztés, tehetséggondozás dokumentumait. (Pl.: versenyekre való felkészítés feladatai, diákpályázatok, korrepetálások.)</p>	<p>Az órán támogató légkör van, ahol a tanulási folyamat része az esetleges hibázás, a megértés nehézsége, a tévesztés nem megalázó.</p> <p>Észreveszi a megértési nehézséget, segítséget nyújt, több időt biztosít a nehézséggel küzdő tanulóknak.</p> <p>Egyéni magyarázattal, kérdésekkel segíti a nehézséggel küzdő tanulót.</p> <p>Könyvtárhasználati óráin az olvasási, szövegértési, információrendszerező készség hiányával küzdő diákokat egyénre szabott feladatok segítségével fejleszti.</p>
3.6.	<p>Ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat a hagyományos és az info-kommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a tanulás folyamatában.</p>	<p>A tematikus tervben és/vagy az óratervekben megjelenik az olvasásfejlesztés, az információs műveltség tudatos és tervszerű kialakítása, az IKT eszközök használata, használatása, az információk-tartalmak keresése, kiválasztása, kritikus és etikus felhasználása.(pl. Olyan feladatot ad, amihez honlapokon, adatbázisokban kell keresni, az információkat kiválasztani, feldolgozni és leírni a szabályos hivatkozást)</p>	<p>A könyvtár minél szélesebb (az adott helyen rendelkezésre álló) eszközrendszerét használják (nyomtatott és elektronikus dokumentum típusokat, adatbázisokat).</p> <p>Az 5-6. évfolyamon az órán alkalmazzák az IKT eszközöket. A 7-12.évfolyamon önálló munkán, az IKT eszközök önálló használatán alapuló projektek,</p>

		<p>A tematikus tervben és/vagy az óratervekben megjelenik az olvasóvá nevelés, az információs műveltség tudatos és tervszerű kialakítása, mely a könyvtár különféle dokumentum típusaira épít, használhatja azokat.</p> <p>A reflexióban kitér az információkeresés és feldolgozás folyamatának lépéseire, az eseteleges buktatókra.</p>	<p>szaktárgyi előadások, házi dolgozatok módszertani segítése a könyvtárhasználati órákon.</p> <p>Gyakoroltatja az információs igény megfogalmazását, az információ keresését, a kiválasztást, a rendszerezést és felhasználást, a kritikus gondolkodást. (RWCT).</p> <p>Példát mutat az etikus forráshasználatra, meg is tanítja, és el is várja annak használatát.</p>
3.7.	Fejleszti a gyermekek, a tanulók tanulási képességeit.	<p>A tematikus tervében/óravázlatában megjeleníti a tanulási képességeket fejlesztő pedagógiai módszereket, eszközöket.</p> <p>Egyéni vagy csoportos fejlesztési tervet dolgoz ki, vesz át és/vagy adaptál, melyben alkalmazza a tanulásmódszertan különféle elemeit.</p> <p>Méréseket végez, azokat elemzi és meghatározza a további célokat és feladatokat.</p> <p>Megismerteti a tanulókkal a különféle tanulási módszereket, stratégiákat, az egyéni tanulási utak lehetőségét.</p> <p>Felzárkóztatást vagy tehetséggondozást bemutató dokumentumot tölt fel a portfólióba (pl. versenyfelkészítés).</p> <p>Egyéni fejlesztést segítő dokumentumot dolgoz ki és tölt fel.</p>	<p>A könyvtárhasználati óra és a könyvtári szakóra a tanulók önálló döntéshozatalára, önálló gyakorlati feladatmegoldására épít, ez áll középpontjában.</p> <p>Olyan feladatokat ad, melyen gyakorolhatják a már elsajátított tanulási módszereket.</p> <p>Könyvtárhasználati óráin az olvasási, szövegértési, információkereső- és rendszerező készség hiányával küzdő diákokat egyénre szabott feladatok segítségével fejleszti.</p>
3.8.	Az önálló tanuláshoz szakszerű útmutatást és megfelelő tanulási eszközöket biztosít.	<p>Bemutatja, hogyan használja ki a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/)</p> <p>Munkájában használja a kritikai gondolkodás, a tanulásmódszertan elemeit (pl.: Oroszlány Péter: Tanulásmódszertan. Bp.: Metódus-tan, 2005.)</p>	<p>Az órán használja/használtatja a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/)</p> <p>Az órán használ vagy utal a webes felületen elérhető tanulást támogató anyagokra, vagy ezeket használhatja a diákokkal.</p>

		A 7-12. évfolyamon webes kapcsolattartás, esetlegesen ellenőrző egyéni feladatok küldése és a megoldások fogadása, feladatmegoldó verseny, az értékelés bemutatása a portfólióban.	A kiemelkedő képességű tanulónak lehetőséget biztosít a tanórán az önálló tanulásra, az egyéni tanulási útra.
3.9.	A gyermekek, a tanulók hibázásait, tévesztéseit a tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést elősegítő módon reagál rájuk.	<p>Felismeri a tanulók tanulási problémáit, dokumentálja azokat, és változatos módszereket, eszközöket alkalmaz a megértés elősegítése érdekében.</p> <p>Kihasználja a tananyagban rejlő lehetőségeket a tanulási stratégiák és módszerek elsajátítására, gyakorlására.</p> <p>Több időt tervez a gyakorlásra.</p> <p>A reflexióban leírja a hibás feladatmegoldásokat, feltárja annak okait, és más eszközöket, módszereket keres a helyes megoldás elsajátítására, a gyakorlásra.</p> <p>A reflexióban elemzi a nem megfelelően kiválasztott/alkalmazott feladatot, feltárja annak okait, és más eszközöket, módszereket keres a tananyag elsajátítására, a gyakorlásra.</p>	<p>Nyugodt, elfogadó légkört teremt, kedves, türelmes az órán.</p> <p>Az értékelésnél a pozitívumokra helyezi a hangsúlyt és biztatja/bátorítja a diákokat.</p> <p>Hibázó tanuló esetén megnyilvánulásával nem rombolja a tanuló önértékelését.</p> <p>Az óramegbeszélésen megnevezi a nem megfelelően kiválasztott/alkalmazott módszert, feladatot, feltárja az okokat, és más eszközöket, módszereket keres a tananyag elsajátítására, a gyakorlásra.</p>
3.10.	Támogatja a gyermekek, a tanulók önálló gondolkodását, elismeri, és a tanítás-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.	<p>Tematikus tervében/könyvtárpedagógiai programjában megjelenik az egyéni tanulási utak megvalósításának támogatása.</p> <p>Portfóliójában olyan projektet mutat be, melyet a tanulók kezdeményeztek és közösen valósítottak meg.</p> <p>A reflexióban kitér a tanulói ötletekre, azok felhasználására a tanórán/foglalkozáson.</p> <p>Személyiségével, a könyvtár tereivel, lehetőségeivel befogadja és támogatja a tanulókat az önálló gondolkodás és ismeretszerzés folyamatában (pl. a szakmai életút bemutatásában).</p>	<p>Lehetőséget teremt és hagyja, hogy a tanulók kezdeményezzenek, bizonyos kérdésekben döntsenek.</p> <p>Az óra folyamán figyelembe veszi a tanulók felmerülő javaslatait, ötleteit.</p> <p>Olyan módszereket alkalmaz, amelyek ösztönzik a tanulókat az egyéni ötletekre, megoldásokra.</p>

4. kompetencia: A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség			
Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	Az óralátogatás alapján
4.1.	A nevelés-oktatás folyamatában a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít.	<p>Tematikus tervében/könyvtárpedagógiai programjában a tanuló teljes személyiségének kibontakoztatására törekszik. Egységben jelennek meg benne az értelmi, az érzelmi, a szociális nevelés céljai és feladatai. (Tanulói beszámolók, amelyek a könyvtárostánárt nevelőként mutatják be. Szülői visszajelzések.)</p> <p>Szakmai életútjában bemutatja a könyvtárpedagógiai nevelés és oktatás céljait és feladatait, azok megvalósulását pályáján.</p> <p>A különleges bánásmódot igénylő tanulókra külön figyelmet fordít, teret-lehetőséget ad egyéni kibontakozásuknak – pl. egyéni feladatlapok, tanulói produktumok, eredmények bemutatása a portfólióban.</p> <p>A könyvtárra alapozott szaktárgyi feladatokat támogatja. Pl.: a tanuló érdeklődésének megfelelő önálló kutatómunka eredményének nyilvánossá tétele a tanuló hozzájárulásával.</p>	<p>Az órán lehetőséget teremt a szociális tanulásra pl. viselkedési normák betartása a könyvtárban – a foglalkozásformának és az életkornak megfelelően.</p> <p>A tanulás-tanítási folyamatban a feladatok egy része az érzelmi élet fejlesztését szolgálja.</p> <p>A könyvtárra alapozott szaktárgyi feladatokat támogatja. Pl.: a tanuló érdeklődésének megfelelő önálló kutatómunka eredményéről beszámolót, kiselőadást, posztert, prezentációt mutat be egy diák.</p>
4.2.	Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését.	<p>Tematikus tervében, óravázlatában, programleírásában, projekt beszámolójában megjelenik a tanulók komplex személyiségfejlesztése.</p> <p>Napi feladatok elemzése, kiemelten a könyvtárpedagógiai tevékenység (tanórai és tanórán kívüli). Az egyéni bánásmód értelmezése és megvalósítása a diákokkal és a tanárkollégákkal.</p> <p>Egyéni fejlesztési terv a különleges bánásmódot igénylő tanuló számára és az ehhez fűzött reflexió.</p>	<p>Az órán is törekszik olyan feladatokat adni, melyek komplexen fejlesztik a tanulókat.</p> <p>Beépíti az órába az olyan tanulói megnyilvánulási lehetőségeket, melyben nem az értelmi/verbális készségek dominálnak. (pl. ügyesen mászik létrára, ő veszi le a magas polcra a könyvet, vagy segítőkész, kedves tanuló kiosztja ki az előkészített eszközöket)</p> <p>Az óramegbeszélésen kitér az egyéni bánásmódot igénylő tanulóra. Javaslatot fogalmaz meg fejlesztésükkel kapcsolatban.</p>

		Fejlesztési terv az Országos Könyvtárhasználati Versenyre (5-6.évfolyam), a Bod Péter Könyvtárhasználati versenyre (7-10.évfolyam) indítani kívánt diákoknak. Megtalálható a tanulók profilja, a fejlesztési eredmények dokumentációja, tanulói munkák, az elért eredmények értékelése, a fejlesztés irányának, módszerének megtervezése.	
4.3.	Tiszteletben tartja a gyermekek, a tanulók személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez, a tanulókhöz felelősen és elfogadóan viszonyul.	<p>Az esetleírásban bemutatja a könyvtárba rendszeresen (napi 3-4 alkalommal betérő, de a könyvtári szolgáltatásokat nem igénybe vevő) diák személyiségét, problémáját és együttműködik a tanulóval, szülővel, osztályfőnökkel az ok- és megoldáskeresésben. Folyamatos konzultáció, korrekció az egyéni fejlesztési terv tartalmi kérdéseiről.</p> <p>Lehetőséget teremt a tanulóval való személyes beszélgetésre, bemutatja ezt a pedagógiai helyzetet (jegyzetek, feljegyzések, levelek csatolása).</p>	<p>Pedagógiai magatartását az elfogadás, az előítélet mentesség és a türelem jellemzi.</p> <p>Olyan téma feldolgozását választja az órán, melyben a különféle kultúrák, viselkedésformák, értékek megmutatkozhatnak és az egymás iránti toleranciát emelhetik.</p> <p>Az óramegbeszélésen az órába be nem kapcsolódó, vagy a feladatot elvégezni képtelen vagy nem akaró tanuló magatartását nem személyes támadásnak veszi, hanem keresi a tanuló viselkedésének okait.</p>
4.4.	Megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal az érintett korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket.	<p>Tematikus tervében, óravázlatában a tartalmi elemek tanítása során tudatosan törekszik az értékorientációra, a feladatok összeállításánál ráirányítja az értékekre a figyelmet.</p> <p>Bemutatja egy nemzeti ünnep vagy egy jeles nap megünneplését (pl. március 15-i ünnepség forgatókönyve, vagy a Költészet napjának megünneplése a könyvtárban).</p>	<p>A szemléltetésnél felhasználja az európai és nemzeti értékeket.</p> <p>Személyiségével, viselkedésével példát ad az emberi, európai és nemzeti értékek tiszteletére, megbecsülésére, megőrzésére és továbbadására.</p>
4.5.	Tudatos értékválasztásra és a saját értékrendjük kialakítására ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat.	<p>Óratervében olyan feladatokat fogalmaz meg, olyan módszereket használ, mely az értékeket állítja középpontba.</p> <p>Olyan módszert alkalmazását írja le, melyben az értékeket emel ki, vagy szembesíti azokat, vagy a tanulókkal szembesíteti (pl. megbeszélés, vita, disputa, drámajáték módszer).</p>	<p>Magatartásával demonstrálja saját értékrendjét és példát ad annak vállalására.</p> <p>Lehetőséget teremt az órán, ahol a diákok bemutathatják saját értékeiket, bizalommal teli, elfogadó a légkör. Olyan módszert alkalmaz, melyben az értékeket emel ki, szembesíti azokat vagy a tanulókkal szembesíteti (pl. megbeszélés, vita, disputa, drámajáték módszer).</p>

<p>4.6.</p>	<p>Tudatosan alkalmazza a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.</p>	<p>A csoportprofilban/ esetleírásban megjeleníti azokat a módszereket, melyekkel a tanulók sokoldalú megismerésének érdekében alkalmaz.</p> <p>A tanuló(k) személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésében mutatja be.</p> <p>A reflexióban bemutatja, értékeli a tanulók megismerésére alkalmazott módszer megvalósítását, eredményeit.</p> <p>Csatolja egy közösségi alkalom leírását-elemzését (pl. osztály-összejövetel (mikulás, karácsony), közös színház vagy múzeumlátogatás, osztálykirándulás, könyvtár vagy múzeumlátogatás, könyvtári éjszaka, közös sportesemény).</p> <p>Szociometriai mérést, tanulói/szülői kérdőíveket és azok elemzését csatolja, mely a tanulók megismerését szolgálta.</p> <p>Szakirodalmi ismertetést csatol, melyben bemutat egy új pedagógiai-pszichológiai módszert.</p>	<p>Az órán lehetőséget teremt az egyéni tanulói megnyilvánulásra, így a tanuló jobb megismerésére.</p> <p>Figyelembe veszi az eltérő tanulói személyiségeket, ennek megfelelő feladatokat, „szerepeket” ad nekik pl. kooperatív tanulási forma alkalmazásánál.</p>
<p>4.7.</p>	<p>Felismeri a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési – és az esetleg jelentkező tanulási nehézségeit - s képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.</p>	<p>A könyvtár egész eszközzelrendszerével támogatja az eltérő személyiségfejlődésű vagy tanulási nehézséggel küzdő tanulót. (tanulási tér, dokumentumok, számítógép, internet, gyakorló feladatlapok, személyes támogatás)</p> <p>A csoportprofilban/ esetleírásban/ egyéni fejlesztési tervben megjeleníti a tanuló teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekvését. Feltárja a nehézségeket és az okokat. Bemutatja, milyen lépéseket tett azok megoldására, kikkel működött együtt, milyen eredményt sikerült elérni (pl. egyéni foglalkozás a könyvtárban).</p> <p>A fejlesztési tervben bemutatja a tanuló tanulási nehézségét, leírja a feltárás folyamatát és a nehézség felszámolására tett lépéseit és eredményét (célok, feladatok, módszerek, eszközök).</p>	<p>Saját, átvett vagy adaptált feladatlapot használ, mely a fejlesztést-gyakorlást szolgálja.</p> <p>Más tantárgyi órai teljesítménye alapján egyéni foglalkozás, amelynek célja a hátránykompenzálás (IKT-eszközök, az információs műveltség képessége területén elmaradt diákok).</p> <p>Biblioterápiás elemek alkalmazása a tanórán kívüli foglalkozáson. Az Olvasókörben egy-egy élethelyzet (pl.: válás) megbeszélése.</p>

		<p>Saját feladatlapot készít, átvesz vagy adaptál, mely a fejlesztést-gyakorlást szolgálja.</p> <p>Konzultál a tanulóval, osztályfőnökkel, szülővel, fejlesztő pedagógussal, iskolapszichológussal, hogyan tudná támogatni a tanulót (esetleírás, feljegyzések)</p>	
4.8.	<p>Felismeri a gyermekekben, a tanulóknban a tehetség ígérétét, és tudatosan segíti annak kibontakozását.</p>	<p>Jegyzetek, megfigyelések a könyvtárba rendszeresen bejáró diákokkal kapcsolatban, érdeklődési körük minél jobb megismerése és az ennek megfelelő dokumentumok ajánlása.</p> <p>Konzultáció a szakos kollégákkal, osztályfőnökkel a tehetséges tanulórol.</p> <p>A tehetség gondozáshoz versenyek, lehetőségek felkutatása, ajánlása, a felkészítés-felkészülés könyvtári támogatása - ennek dokumentumai.</p> <p>Részvétel a tanulók félévi és év végi értékelésében. Kimeneti mérések eredményeinek elemzése és hasznosítása.</p> <p>Fejlesztési terv az Országos Könyvtárhasználati Versenyre (5-6.évfolyam), a Bod Péter Könyvtárhasználati versenyre (7-10.évfolyam) indítani kívánt diákoknak. Megtalálható a tanulók profilja, a fejlesztési eredmények dokumentációja, tanulói munkák, elért eredmények értékelése, a fejlesztés irányának, módszerének megtervezése.</p> <p>Egyéni fejlesztési terv a különleges bánásmódot igénylő tanuló számára és az ehhez fűzött reflexió.</p>	<p>A könyvtárhasználati órán épít a tehetséges tanuló előzetes tudására, korábbi ismereteire. Neki olyan egyéni feladatot ad, melyben figyelembe veszi érdeklődését és támogatja a tehetségének kibontakoztatását, esetleges versenyfelkészítését.</p> <p>Az óramegbeszélésen kitér az egyéni bánásmódot igénylő tanulókra. Javaslatot fogalmaz meg fejlesztésükkel kapcsolatban, kiemeli, miben tehetségesek vagy miben szorulnak fejlesztésre.</p>
4.9.	<p>Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.</p>	<p>Az általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat és feladatokat egységben kezeli (csoportprofil, tematikus terv, óravázlat).</p> <p>Különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanulócsoprot számára hosszabb távú fejlesztési tervet dolgoz ki, és ezt hatékonyan meg is valósítja, ennek dokumentumait csatolja.</p>	<p>Olyan módszert alkalmaz, mely csoportos tanítás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.</p> <p>Az órai munka során figyel az egyéni fejlesztési lehetőségekre, csoportalkotásnál figyelembe veszi az eltérő ismereteket, a gyakorlati alkalmazási képesség fejlettségét.</p> <p>Óráin jelentős szerepet kapnak az osztálykönyvtárosok, olvasóköri tagok, szakkörösök (pl.: a használni kívánt</p>

		<p>Olyan módszert alkalmaz, mely csoportos tanítás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.</p> <p>A reflexióban reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.</p>	<p>dokumentumok kiválogatása, rendezése, segítségnyújtás az iskolai adatbázis használatában).</p> <p>Az óramegbeszélésen reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.</p>
--	--	--	--

5. kompetencia: A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység			
Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	Az óralátogatás alapján
5.1.	A pedagógus az általa vezetett, fejlesztett gyermek- és tanulócsoporthoz fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaira alapozza.	<p>A közösségfejlesztés céljait, feladatait és folyamatát részletesen bemutatja a csoportprofilban.</p> <p>Szociometriai mérést végez, azt elemzi, az eredményeket felhasználja.</p> <p>Megfigyeli a tanulókat és rendszeres feljegyzéseket készít.</p> <p>Osztályfőnöki munkatervet csatol, arra reflektál.</p> <p>Közösségi programok terveit és azok megvalósulását mutatja be.</p> <p>Bemutatja, hogyan foglalkoztatja könyvtárában a tanulókat a Közösségi szolgálat keretein belül (pl. milyen feladatokkal bízta meg őket, miben segítenek, hogyan szolgálják így a tágabb közösséget).</p> <p>Szakirodalmi ismertetést csatol, melyben bemutat egy új közösségépítő módszert.</p>	<p>Az órán tudatosan felhasználja a csoportképzés során a szociometriai mérés eredményeit és következtetéseit.</p> <p>Megkülönböztetett figyelmet fordít egyes tanulók egyéni szükségleteire, sajátosságaira (pl. fogyatékos tanuló laptopot használ füzet helyett).</p> <p>A könyvtári környezetben jobban képes a tanórai kötelezőségeket feloldani, kötetlenebb munkaformákat alkalmazni, erősíteni a közösséget.</p> <p>A friss szakirodalomból megismert közösségépítő módszert az órán alkalmazza.</p>
5.2.	Megteremti az általa irányított nevelési, oktatási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.	<p>Munkájában figyelembe veszi a tanulók és a tanulóközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat, így is alakítja az együttműködési képességeket, ezt dokumentálja.</p> <p>Az együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz mind a szaktárgyi oktatás keretében, mind a szabadidős tevékenységek során (pl. kooperatív tanulást bemutató óravázlat).</p> <p>Ő maga is együttműködik a pedagógus kollégákkal, rendszeresen konzultálnak, megvitatnak pedagógiai helyzeteket, problémákat, ezt leírja.</p>	<p>Az együttműködést támogató, motiváló módszereket alkalmaz az órán pl. kooperatív tanulás.</p> <p>Elfogadó, előítélet-mentes személyiséggel, óravezetésével példát mutat, tanítványait is erre ösztönzi.</p> <p>A könyvtári óra témája a multikulturalizmus, amelyet kutatókérdések alapján dolgoznak fel a diákok.</p> <p>Könyvtárhasználaton alapuló osztályfőnöki óra, projekt a különböző nemzetiségű diákok kultúrájáról.</p>

		A helyi közkönyvtár látogatásának összegzése, az együttműködés jelentőségének kifejtése. Az esetleges együttműködési szerződés csatolása.	
5.3.	Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.	<p>A csoportjaiban felmerülő konfliktusokat felismeri, helyesen értelmezi, és hatékonyan kezeli.</p> <p>Az iskolai, osztálytermi konfliktusok megelőzésére törekszik, például megbeszélések szervezésével, közös szabályok megfogalmazásával, következetes és kiszámítható értékeléssel.</p> <p>Igénybe veszi az iskolapszichológus/mediátor/ másik pedagógus közvetítő szerepét.</p> <p>A konfliktusok kezelésére a drámapedagógiai módszert alkalmazza a tanórán, vitaindító olvasmányt ajánl - ezt dokumentálja, reflexióval kíséri.</p>	<p>Türelmes, nem megy bele a „játszmákba”, esetleges konfliktus esetén a közös megegyezésre törekszik, az esetleges konfliktust a munka vele járó részének tekinti. Az óramegbeszélésen kitér a konfliktusra, megkeresi annak okait, elemzi saját viselkedését és megoldását.</p> <p>A konfliktusok kezelésére a drámapedagógiai módszert alkalmazza a tanórán.</p> <p>A tanórán vitaindító olvasmány feldolgozására kerül sor.</p>
5.4.	Ösztönzi a gyermekek, a tanulók közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességeiket, fejleszti a tanulóknak az érvelési kultúrát.	<p>Óratervében alkalmazza a páros és csoportmunkát, melyhez elengedhetetlen a kommunikáció. A megbeszélés, a vita és az érvelés módszereit használja az órán.</p> <p>Internetes fórumot működtet, ahol kommunikációra, egymás véleményének tiszteletben tartására ösztönzi a tanulókat, példát ad a „netiketre”.</p> <p>Olyan feladatokat ad órán vagy házi feladatként, melyben érvelő szöveget kell írniuk a diákoknak.</p>	<p>Az órán alkalmazza a páros és csoportmunkát, melyhez elengedhetetlen a kommunikáció, ezzel is fejleszt.</p> <p>Olyan légkör uralkodik az órán, ahol a tanulók bátran megnyilvánulnak, kifejtik véleményüket, képesek betartani a kulturált beszélgetés, vita szabályait.</p> <p>A megbeszélés, vita és érvelés módszereit használja az órán.</p> <p>Képes elfogadni a diákok véleményét - még ha az gyökeresen el is tér a sajátjától. Az óramegbeszélésen erre kitér, reflektál.</p>
5.5.	A gyermekek, a tanulók nevelése, oktatása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő pedagógiai helyzeteket teremt.	<p>Tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit.</p> <p>Tanulópárokat/kiscsoportokat hoz létre, azokat támogatja.</p> <p>A lehető legtöbb alkalmat, helyzetet kihasználja, melyekben a közösségi szerepvállalást erősítheti: pl. tanórán kívüli programokat szervez (öko tevékenységek,</p>	<p>A közösségileg aktívabb tanulókat bevonja az órán az eszközök szétosztásába, lehetőséget ad más tanulóknak is a bekapcsolódásra, pozitív visszajelzéseivel erősíti a közösségi érzést.</p> <p>Könyvtárhasználati házi feladatok kapcsolódnak a település, az iskola, a régi diákok körének hagyományihoz, szerepvállalásaihoz.</p>

		<p>részvétel a helyi közösségi megmozdulásokon, társadalmilag kirekesztett csoport tagjainak segítése).</p> <p>Bemutatja saját közösségi munkáját munkahelyén – lakóhelyén - szakmai/művészeti területen, mellyel példát ad tanítványainak.</p> <p>Rendszeresen fogad a könyvtárban közösségi szolgálatra tanulókat, a munkájukat értékeli. Tevékenységüket bemutatja a tágabb közösségnek is (osztálygyűlés, iskolaújság/rádió, blog, honlap, évkönyv, éves beszámoló).</p>	<p>Az órán olyan dokumentumokat használtat, mutat be, melyek az iskolatörténet szempontjából érdekesek (pl. a névadóhoz köthető dokumentumok, régi diákok könyvei, régi diákok-osztályok örökbefogadott könyvei, dedikált példányok, évkönyvek, fotók).</p>
5.6.	<p>Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értékékként közvetíti a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat.</p>	<p>Együttműködés, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi. Tanulmányozza más csoportok, kultúrák szokásait, életvitelét, és ezt beépíti pedagógiai gyakorlatába.</p> <p>Rendszeresen szervez érték közvetítő programokat (helyi közösségek, évfordulók, hagyományok).</p> <p>Bemutat egy olyan tanulót, aki más nemzetiségű, nyelvű, kultúrájú, mint csoportjának többsége. Ismerteti azokat a pedagógiai lépéseket, melyeket megtett a tanuló el- és befogadásáért a csoportban.</p>	<p>A könyvtár egésze, mint a sokszínű kulturális örökség és emlékezet, a jelen és jövő részeként jelenik meg, hasznosul az órán.</p> <p>Demonstrálja, hogy a könyvtár, mint hely/ intézmény, és a könyvtáros, nyitott az eltérő kultúrákra, a különböző társadalmi rétegek, csoportok elfogadására.</p> <p>A tanulók megtapasztalják, hogy a könyvtár, mint befogadó, közösségi hely mindig nyitva áll előttük, biztos háttérként támogatja őket – bármilyenek is.</p> <p>A könyvtárhasználati órák komplexen mutatják be a könyvtár helyét és szerepét a kulturális értékek között.</p>
5.7.	<p>A gyermekeket, tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet-mentességre neveli.</p>	<p>Közösségfejlesztő terveiben megjelennek az egymás elfogadását, tiszteletét, támogatását elősegítő programok, pedagógiai elképzelések, módszerek.</p> <p>Előítélet-mentesen kezeli a többségi csoportnormától eltérő tanulókat és szüleiket.</p> <p>Rasszizmus elleni projektnapot szervez, annak programját, eredményeit bemutatja, reflektál rá. Közvetít eltérő nemzetiségű/kultúrájú, esetleg deviáns tanuló és az osztály többsége között.</p>	<p>Személyisége, magatartása példa egymás elfogadására, a segítségre, az előítélet- mentességre.</p> <p>Olyan témákat dolgoz fel az órán, mely az emberi kapcsolatokról szól, helyzeteket mutat fel, drámajátékot, szerepjátékot alkalmaz.</p> <p>Olyan munkaformákat, módszereket használ, melyek segítik a tanulókat egymás elfogadásában, kölcsönös támogatásra épülnek (pl. kooperatív tanulás, projektmunka, csoportos beszámoló, bemutató)</p>

			<p>Az órán felmerülő előítéletekre reagál, szembesíti a tanulókat azok helytelenségével.</p>
<p>5.8.</p>	<p>Pedagógiai tevékenységében a nevelt, oktatott gyermekek, tanulók életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik.</p>	<p>Tantervében/tanmenetében/tematikus tervében/óravázlatában olyan célokat, tartalmakat, témákat, módszereket, feladatokat jelenít meg, mely az adott tanulócsoporthoz életkori sajátosságaihoz alkalmazkodik, azokat figyelembe veszi (pl. alsó tagozaton a mese kiemelt pedagógiai szerepe, serdülőkorban az én-keresés, én-alakítás motívuma).</p> <p>A tananyag feldolgozása során olyan témát választ, mely az adott korosztályt különösen foglalkoztatja (pl. fiú-lány kapcsolat).</p> <p>Tudja, mit várhat el az adott korosztály tanulóitól, ezt az óraterveben figyelembe veszi (pl. a figyelem, a koncentráció időtartama).</p>	<p>Az órán olyan témákat, feladatokat ad, mely az adott tanulócsoporthoz életkori sajátosságaihoz alkalmazkodik, azokat figyelembe veszi (pl. alsó tagozatosak szeretnek csoportosítani, vagy a középiskolásoknál a vita módszere lehet célravezető).</p> <p>Az órávezetésnél figyel a tanulók figyelmének elkalandozására, az elfáradás tüneteire, a tanulók biológiai ritmusára. A terveit képes felülvizsgálni, az adott helyzethez igazítani (pl. már éhesek lehetnek a tanulók).</p>

6. kompetencia: Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése			
Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	Az óralátogatás alapján
6.1.	A tantervi tartalmakat a gyermekek, a tanulók egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptívan alkalmazza.	<p>Pontosan ismeri a szaktárgy tantervi tematikus egységeit, tartalmait, kimeneti követelményeit. Ezek figyelembe vételével, valamint a saját tanulócsoport/tanuló ismeretében a tananyag-egységeket, tartalmakat a szükségletek szerint tudja kezelni, dolgozza fel, ezeket tematikus tervében, óratervében bemutatja.</p> <p>A reflexióban leírja, miért és hogyan súlyozott a tartalmak között, milyen pedagógiai helyzetek, okok és célok miatt döntött így.</p>	A tematikus egység tartalmi feldolgozása során alkalmazkodik a tanulócsoport előzetes tudásához, más szaktárgyak aktuális feladataihoz és a tanulók egyéni szükségleteihez. pl. Olyan témán gyakorolják az információszerzés technikáját, mely kapcsolódik a történelem tantárgynál választott házi dolgozathoz.
6.2.	Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-oktatási folyamatban célzottan alkalmazza a diagnosztikus, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.	<p>Tematikus egységenként (dokumentumismeret, könyvtárismeret, a szellemi munka technikája, tájékozódás a könyvtárban) a továbbhaladás feltételei (minimum és maximum követelmények) és az értékelés különféle formái, szempontjai, kiemelten az elmélet és a gyakorlat arányos számonkérése.</p> <p>Követelményrendszert fogalmaz meg, amelyet az adott egység végére vár a diákoktól. A követelmények alapján mérőeszköz, ill. szóbeli ellenőrzés tervezése, kivitelezése, adaptálása.</p> <p>Az értékelés módszereit, eszközeit pedagógiai céljainak megfelelően, változatosan használja.</p> <p>Értékelései, visszajelzései tárgyszerűek, egyértelműek és alkalmazkodnak a tanuló életkori és egyéni sajátosságaihoz.</p> <p>Ismeri és felhasználja a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/) a Bod Péter Könyvtárhasználati verseny mérőeszközeit, illetve az OFI-PKM feladatbankját, feladatgyűjteményeket.</p>	<p>Az óra elején pontosan megfogalmazza a célokat, a követelményeket a diákoknak.</p> <p>A feladatok során egyértelműen közli, hogy mit kell megoldani, mi a követelmény és annak milyen elvárt szintjei vannak.</p> <p>Használja a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/) a Bod Péter Könyvtárhasználati verseny mérőeszközeit, illetve az OFI-PKM feladatbankját, feladatgyűjteményeket.</p> <p>Folyamatos visszajelzést ad az órán, szóban értékel. Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, tárgyszerűek és egyénre/csoportra szabottak.</p> <p>Kihhasználja a tanulói értékelés, önértékelés lehetőségét.</p>

6.3.	Változatos, a szakterülete, a tantárgya sajátosságainak és az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési-értékelési módszereket használ.	A könyvtárhasználati ismeretek oktatásának fontos része az értékelés. A tanulók önálló munkájának (információ keresés és feldolgozás, előadás terv, ppt bemutató) változatos értékelése: írásban (kérdőívek, tudásszintmérő tesztek, feladatlapok) és szóban, egyéni megbeszéléssel, közösség előtt, írásban, e-mailben-ennek írásos dokumentumai. Ismeri és felhasználja a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/)	Használja a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/) Az órán mérőeszközöket használ. Visszajelzései megerősítik a könyvtárhasználati tudást, a digitális műveltséget, az egész életen át való tanulás képességét.
6.4.	Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.	Ismeri és felhasználja a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/) A szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközöket (kérdőíveket, tudásszintmérő tesztek) készít.	Használja a nemzeti köznevelési portál nyújtotta támogató lehetőségeket. (https://portal.nkp.hu/) Az órán mérőeszközöket használ.
6.5.	A gyermekeknek, a tanulóknak személyre szabott értékelést ad.	A könyvtárhasználaton alapuló verseny bemutatásánál az elemző értékelést is mellékeli. Írásbeli visszajelzést és értékelést ad a projekt munkánál. A reflexióban bemutatja az egyéni értékelés célját, okait, módszereit.	Folyamatos visszajelzést ad az órán, szóban értékel. Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, tárgyszerűek és egyénre szabottak, motiválják a tanulót. A megbeszélésen reflektál az egyéni értékelés céljáról, szerepéről, okairól, módszereiről.
6.6.	A gyermeki, a tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.	Év eleji bemeneti mérések, az órai mérések és év végi kimeneti mérés értékelése, visszacsatolásos elemzés osztályfőnököknek, magyartanárnak, a diákközösségnek írásban és szóban. Ennek alapján valósul meg a célok, az éves tanmenet módosítása, tanév végi felülvizsgálata. Tematikus tervében/ munkatervében megjelenik az értékelés tervezése, az előző mérés(ek) eredményeinek figyelembe vételével.	A könyvtárhasználati órán utal a mérések eredményére, ez alapján indokolja a differenciált feladatokat, tevékenységeket. (Pl.: a könyvtári ismeretekben jártas és a nem jártas diákok kerülnek egy-egy csoportba, a kapott feladatok közös megoldásával fejleszt).
6.7.	Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek, a tanulók személyiségének fejlődésére.	Az értékelés módszereinek megválasztását tudatosan végzi, indokolja, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat és az egyéni igényeket is. Terveiben a különféle értékelési módszerekhez megfelelő eszközöket választ, használ.	Az órán a különféle értékelési módszereket, eszközöket választ, használ.

6.8.	A gyermekek, a tanulók számára adott visszajelzései rendszerek, egyértelműek, tárgyilagosak.	Egyéni mérőlapokat/ feladatlapokat mellékel, melyben értékelései világosak, egyértelműek, tárgyiasak. Az értékelés során kitér az egyéni fejlődésre. Értékelésében elsősorban az elért eredményekre helyezi a hangsúlyt, motivál, ezzel is segíti a tanulók fejlődését.	Folyamatos visszajelzést ad az órán, szóban értékeli. Visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, tárgyiasak és egyénre szabottak, motiválják a tanulót. Értékelésében elsősorban az elért eredményekre helyezi a hangsúlyt. A megbeszélésen reflektál az egyéni értékelés céljáról, szerepéről, okairól, módszereiről. A tanulók füzetében/a naplójában/ az értesítőben nyomon követhető a rendszeres értékelés.
6.9.	Elősegíti a gyermekek, a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.	Tervezésében olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését. Kihhasználja a tanulók ön- és társértékelésének lehetőségét.	Olyan munkaformákat és módszereket alkalmaz, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését (pl. kooperatív tanulás, csoportmunka) A könyvtári információszerzéshez kapcsolódik az egyéni és társas értékelés.
6.10.	Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési-oktatási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal, a szülőkkel.	A tanév elején a legfontosabb követelményekről, az értékelésről, a továbbhaladás feltételeiről írásban tájékoztatja a szülőket és a diákokat (honlap, e-napló, e-mail, egyéb webes lehetőségek).	A tanév elején a legfontosabb követelményekről, az értékelésről, a továbbhaladás feltételeiről tájékoztatja a tanulókat szóban. A tanuló füzetében a tanév elején a minimum követelményekről, az értékelésről és a továbbhaladás feltételeiről írásban tájékoztatja a szülőket, amit a szülő is aláír.

7. kompetencia: Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

A kompetenciákhoz tartozó **indikátorok értelmezése példákkal** az adott terület, tantárgy vonatkozásában.

Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	Az óralátogatás alapján
7.1.	A gyermekek, a tanulók nevelése-oktatása érdekében kezdeményezően együttműködik a pedagógustársaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és szülőkkel.	<p>Közös programokról és/vagy projekttervekről beszámoló, vagy kolléga, diák, szülő beszámolója.</p> <p>A reflexióban kitér az együttműködés megvalósulásának elemzésére, értékeli azt.</p> <p>Kapcsolódik könyvtárostánárok szakmai közösségeihez (munkaközösség, levelező fórum, Könyvtárostánárok Egyesületének tagsága.)</p> <p>Együttműködési megállapodást mellékel egy közkönyvtárral, közművelődési intézménnyel, esetleg múzeummal.</p> <p>Tematikus tervében szerepel egy közkönyvtárban tartandó óra/foglalkozás.</p> <p>Feljegyzést közöl megbeszélésről, ahol több kollégával megvitatta a tanulókkal kapcsolatos helyzetet, ismerteti a célokat, a megvalósítás módját és feladatait.</p>	<p>A látogatott óra könyvtári szakóra, ahol a szakos kollégával közösen vezetik az órát.</p> <p>Olyan foglalkozást vezet, ahol a tanulókon kívül bevon más pedagógusokat, szakembereket/szülőket (pl. Könyvári délután/éjszaka, olvasókör, szakkör).</p>
7.2.	A gyermekekkel, a tanulókkal történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.	<p>Bemutatja a tanulás tanítását, az olvasáspedagógia, az információs műveltség fejlesztésének folyamatát. A könyvtárhasználati tanterv megvalósítását dolgozatok, mérések, produktumok bizonyítják.</p> <p>Az órát komplex módon tervezi, ezért a személyiségfejlesztés több aspektusa is megvalósul.</p> <p>Egyéni fejlesztési terve a tanuló komplex személyiségfejlesztését szolgálja.</p>	<p>Látogatott órája illeszkedik a helyi pedagógiai programban, tantervben megfogalmazottakhoz.</p> <p>Gazdag, magával ragadó személyisége, viselkedése példa, mely hat a tanulókra.</p> <p>Az órát komplex módon szervezi, hogy a személyiség fejlesztés több aspektusa is megvalósuljon.</p>

7.3.	Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.	<p>Kommunikációs kultúrájának szintje megfelel az intézményi elvárásnak, segít az iskolai könyvtár, a könyvtárhasználati ismeretek megismerésében és elfogadtatásában.</p> <p>Nevelőtestületi értekezletekre beszámolót, ppt-k készíti a könyvtárpedagógiai munkájáról, ezt csatolja.</p> <p>Intézményi környezetének és saját gyakorlatának bemutatásakor a sikerek mellett szól a nehézségekről, az esetleges kudarcokról is (hitelesség).</p>	<p>Szabatosan, helyesen, érthetően fogalmaz, artikulál. A hangerősség mindenki számára hallható, érthető, hangszíne változatos.</p> <p>A könyvtárhasználati órán tudatosan használja a szakkifejezéseket, megmagyarázza azokat. Az óra témájának, céljainak és a tanulók életkorának figyelembe vételével kommunikál a diákokkal.</p> <p>Esetleges tévesztését, hibázását elismeri, meri mutatni "esendő" arcát az órán is, és a megbeszélésen is.</p>
7.4.	Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.	<p>Az intézményvezető, a belső értékelési csoport, a munkaközösség-vezető, a kollégák, diákok és szülők visszajelzéseit beépíti a tematikus tervébe/munkatervébe, személyes fejlődési tervébe.</p> <p>Rendszeres kapcsolatot tart az intézményvezetővel, a kollégákkal a szülői szervezettel, a diákönkormányzattal- ennek dokumentumai.</p> <p>Bemutató órát/foglalkozást tart a területi munkaközösségnek, ezt dokumentálja.</p>	<p>Az órán a kötelező intézményi delegálon/intézményvezetőn kívül részt vesz a munkaközösség-vezető, vagy más, szakos kolléga is, igazolva nyitottságát.</p> <p>Az óramegbeszélésen szakmailag megalapozottan érvel.</p> <p>Az óramegbeszélés során elfogadó, a könyvtárpedagógiai érvelése tudatos, következetes.</p>
7.5.	Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.	<p>Bizonyíthatja ezt egy könyvtárostánári munkaterv/beszámoló vagy egy nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyve.</p> <p>Könyvtárfejlesztési tervet dolgoz ki, bemutatja elfogadásának/ megvalósulásának körülményeit.</p> <p>Rendszeresen részt vesz a szakmai közéletben. Szakmai rendezvényen előadást tart, hozzászól, könyvtárostánári levelező fórumokon bekapcsolódik a szakmai témák megvitatásba - ennek dokumentumait csatolja.</p> <p>Publikál a szakajtóban.</p>	<p>Az óramegbeszélésen szakmailag megalapozottan érvel, de képes elfogadni más álláspontját is.</p> <p>Az óramegbeszélésen reálisan látja, értékeli önmagát, teljesítményét, ezért szívesen fogadja a kollégák észrevételeit, javaslatait.</p>

8. kompetencia: Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

A kompetenciákhoz tartozó **indikátorok értelmezése példákkal** az adott terület, tantárgy vonatkozásában.

Indikátorok		Szakterületi/szakspecifikus példák	
		A portfólió alapján	Az óralátogatás alapján
8.1.	Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepelvárásokhoz.	<p>Tisztában van szakmai felkészültségével, a könyvtárostánári személyiségjegyekkel és ezt összeveti saját személyiségével, reálisan értékeli önmagát.</p> <p>Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti</p> <p>Bemutatja egyéb iskolai feladatait, szerepeit (pl. másik szakjának tanára, osztályfőnök, tankönyvfelelős, ünnepélyek előkészítője, az évkönyv készítője, stb.).</p>	<p>A könyvtárostánár speciális személyiségjegyeit (profí információkeresés és feldolgozás, algoritmikus gondolkodás, logikai készség, empátia, segítőkészség) tudatosan használja a tanórán.</p> <p>Információs szakemberként innovatív megoldásokat alkalmaz.</p> <p>Újszerű témákat, megoldásokat épít be óráiba (pl: a Facebook adta lehetőségek, előnyök és veszélyek, összevetés más közösségi oldalakkal).</p>
8.2.	A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársaival, a gyermek, tanuló fejlődését támogató más szakemberekkel.	<p>Részt vesz az intézményen belüli team-munkában (pl. gyermekvédelmi tevékenység, tehetségfejlesztés), erről dokumentumokat tölt fel.</p> <p>Továbbképzéseken vesz részt (munkaközösségi értekezletek, KTE konferenciák, műhelybeszélgetések), erről tanúsítványokat mellékel.</p> <p>Együttműködik más kollégákkal a digitális témahéten, ennek programját csatolja.</p> <p>Pedagógiai portálokon, közösségi oldalakon, blogon megosztja gyakorlatát.</p> <p>Publikációs listát tölt fel.</p>	<p>Az órán hasznosítja a továbbképzésen tanultakat.</p> <p>A team munkában megbeszéltek szerint foglalkozik a különleges bánásmódot igénylő tanulókkal.</p> <p>Könyvtári szakórán a szakos kolléga segítője, a könyvtár eszköztárával és információs bázisával támogatja a tanulást.</p>
8.3.	Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet is vállal.	<p>Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.</p> <p>Aktív résztvevője az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek.</p>	<p>A szakmai együttműködés tapasztalatait a tanórán felhasználja, a közös fejlesztésű taneszközt/ötletet alkalmazza.</p> <p>Az óramegbeszélésen kitér a közösen fejlesztett taneszköz/ötlet megvalósítására, értékeli annak beválását.</p>

		<p>Tagja a helyi könyvtárostánári munkaközösségnek és szakmai szervezeteknek (pl.: Könyvtárostánárok Egyesülete, Magyar Könyvtárosok Egyesülete, Magyar Olvasástársaság (HUNRA), Bod Péter Társaság tagság).</p> <p>Dokumentációjában képet ad a könyvtárostánárok/könyvtárosok levelezőlistáinak ismeretéről, a helyi könyvtárostánárok közösségi fórumáról.</p> <p>Ismertet egy on-line szakmai konferenciát.</p>	
8.4.	Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.	Tisztában van a reflexió pedagógiai jelentőségével, ismeri annak jellemzőit, tudatosan fejleszti reflexiós készségeit.	Az óramegbeszélésen aktív, reálisan képes elemezni az órát, reflexiós készségeit jól használja.
8.5.	Fontos számára szakmai tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza.	<p>Továbbképzések, végzettségek tanúsítványai (oklevelek, bizonyítványok).</p> <p>Rendszeresen tájékozódik a szaktárgyára és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, a tanultakat beépíti az óratervebe, recenziót közöl.</p> <p>Rendszeresen tájékozódik a digitális tananyagokról, eszközökről, az oktatástámogató digitális technológia legújabb eredményeiről, konstruktívan szemléli felhasználhatóságukat.</p> <p>Digitális tananyagot értékel és felhasználhatóságukra reflektál.</p>	<p>Szakmai felkészültsége az óravezetésében is megmutatkozik. A felhasznált irodalom naprakész.</p> <p>A digitális eszközök, elektronikus tananyagok, IKT eszközök használata megjelenik az órán.</p>

Tematikus terv

A pedagógus neve:

A pedagógus szakja: könyvtáros vagy informatikus könyvtáros vagy könyvtár-pedagógiai tanár és bármely más tanári/tanítói szak

Az iskola neve:

Műveltségi terület: informatika

Tantárgy: könyvtári informatika

A tanulási-tanítás egység témája: A könyvtártípusok és a könyvtári rendszer, szerepük az információszerzés folyamatában. Az információs műveltség megalapozása, az önálló szellemi munka folyamata, a kritikus és etikus forráshasználat. A dokumentumtípusok és a kézikönyvtár. A könyvtári katalógusok, bibliográfiák, az elektronikus könyvtári adatbázisok használata.

A tanulási-tanítási egység cél- és feladatrendszere: „A könyvtárhasználat oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapokban az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. Az információkeresés területén kiemelt cél, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Tudatosítani szükséges a tanulóknál a könyvtári információszerzéshez, -feldolgozáshoz és -felhasználáshoz is kapcsolódóan az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.” (http://kerettanterv.ofi.hu/02_melleklet_5-8/index_alt_isk_felso.html, letöltés: 2014. november 20.). Fontos, hogy a többi tantárgy építsen erre a tudásra, és gyakorlati feladatokon keresztül használtassa, rendszerezze és mélyítse el ezt a tudást. Mindegyik kiemelt fejlesztési területnél elengedhetetlen az információs problémamegoldások alapvető lépéseinek és eszközeinek ismerete és gyakoroltatása, önálló használatának elvárása. Fontos az etikus forráshasználat szabályainak ismerete és alkalmazása.

A tanulási-tanítási egység helye az éves fejlesztési folyamatban, előzményei: Előzménye az alsó tagozaton elsősorban a magyar nyelv és irodalom tantárgyban elsajátított ismeretek és készségek. Mivel a könyvtári informatika az informatika tantárgyon belül az egyik tematikai egység, ezért kiemelten fontos a különféle ismereteket és fejlesztési követelményeket az életkori sajátosságok és az előzetes ismeretek figyelembevételével kialakítani és majd a többi szaktárgyban tervezetten használtatni, alkalmazni.

Tantárgyi kapcsolatok: Minden tantárgy, mivel a tanulás tanítása, a szellemi munka technikája, az információkeresés és -feldolgozás, a szövegértés, valamint az etikus forráshasználat az összes tantárgynál megjelenik.

Osztály: 7. évfolyam 3 óra, 8. évfolyam 3 óra

Felhasznált források:

http://kerettanterv.ofi.hu/02_melleklet_5-8/index_alt_isk_felso.html (Utolsó letöltés 2014. október 17.)

Fenyős Zoltán – Fenyősné Kircsi Amália 2009. *Informatika. Hetedikes.* Pedellus Tankönyvkiadó. Debrecen. 118–128. p. PD-072

Fenyős Zoltán – Fenyősné Kircsi Amália 2010. *Informatika. Nyolcadikos.* Pedellus Tankönyvkiadó. Debrecen. 97–109. p. PD-073

Fülöp Péter 2009. *Információtól a műveltségig 7.* Apáczai Kiadó. Celldömölk. 80–94. p. AP- 070603

Fülöp Péter 2009. *Információtól a műveltségig 8.* Apáczai Kiadó. Celldömölk. 71–78. p. AP- 080602

Homor Tivadar – Mészáros Antal 1999. *Az információs és az ember.* Könyvtárhasználati ismeretek 13–18 éves tanulók számára. Mozaik Kiadó, Szeged. 134 p.

Melykóné Tözsér Judit 1997. *A Könyv és birodalma.* Dinasztia Kiadó. Budapest. 148 p.

Rozgonyi-Borus Ferenc – Kokas Károly 2012. *Informatika 7.* Mozaik Kiadó. Szeged. 91–104. p. és 114–117. p. MS-2147T

Rozgonyi-Borus Ferenc – Kokas Károly 2012. *Informatika 8.* Mozaik Kiadó. Szeged. 45–69.p. és 96–100. p. MS-2148T

Szabó Pap Edit 2001. *Könyvtári informatika I.* Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 53 p. NT 73041

Szabó Pap Edit 2001. *Könyvtári informatika II.* Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest. 76 p. NT 74042

Budapest, 2014. október 19.

Óra	A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek (attitűdök, készségek, képességek)	Ismeretanyag (fogalmak, szabályok stb.)	Módszerek, munkaformák	Szemléltetés, eszközök	Házi feladat	Megjegyzések
1. 7. évf.	A hagyományos és a nem hagyományos dokumentumok formai, tartalmi, használati jellemzőinek megállapítása; azok csoportosítása. A felhasznált források önálló azonosítása a dokumentumok főbb adatainak (szerző, cím, hely, kiadó, év) megnevezésével.	Visszacsatolás Az előismeretek felidézése Új ismeret Rendszerezés Alkalmazás	Figyelem Emlékezet Rendszerező képesség Algoritmikus gondolkodás	Nyomtatott dokumentumok A könyv és részei Nem nyomtatott dokumentumok Elektronikus dokumentumok Honlap, blog Felhasznált irodalom Szerző, cím, kiadási adatok (a kiadás helye, a kiadó neve, a kiadás éve), oldalszám	Frontális és csoportmunka Páros feladatok Egyéni feladatok Előadás Magyarázat Szemléltetés	Csoportonként mindegyik dokumentumtípusra konkrét példák kikészítése A helyes sorrendezéshez kártyák, amelyeken a dokumentum azonosítói szerepelnek	Válassz ki egy nem hagyományos dokumentumot, és írd le tartalmi, formai és használati jellemzőit minimum tíz mondatban!	Készítsünk elő csoportonként vagy páronként minden bemutatandó dokumentumtípusból egy példányt! Álljon rendelkezésre tábla vagy nagy méretű papír, ahová fel tudjuk írni a hivatkozás megfelelő formáját példaként.

<p>2. 7. évf.</p>	<p>A kézikönyvtár összetételének és a tájékozódásban betöltött szerepének megismerése. A kézikönyvtár önálló használata. A keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése. Az idézés jelölése.</p>	<p>A figyelem felkeltése Új ismeretek Fogalomalkotás Alkalmazás Rendszerezés Visszacsatolás Ellenőrzés</p>	<p>Logikai készség Olvasás Figyelem Algoritmikus gondolkodás Kreatív gondolkodás Lényegkiemelés Szövegalkotás</p>	<p>Kézikönyvtár Lexikon Szaklexikon Enciklopédia Szótár Atlasz Ábécérend Címszó Szócikk Utalók Tartalomjegyzék Mutatók Tárgyszó, keresőkérdés Logikai kapcsolatok Bibliográfiai hivatkozás Idézés Információs érték</p>	<p>Frontális és csoportmunka Páros feladatok Egyéni feladatok Szemléltetés Magyarázat Megbeszélés</p>	<p>Csoportonként vagy páronként Magyar nagylexikon vagy bármely más általános lexikon kötetei Természettudományi lexikon vagy más szakterület szaklexikona SH-atlasz sorozat enciklopédiái vagy természettudományi enciklopédia Földrajzi, történelmi, kultúrtörténeti atlaszok Címszavakat és tárgyszavakat tartalmazó cédulák</p>	<p>Megadott címszó kikeresése általános lexikonból, szaklexikonból és a wikipédiáról. Készítsd el és írd le legalább egy felhasznált forrás bibliográfiai hivatkozását!</p>	<p>Készítsünk elő csoportonként vagy páronként minden bemutatandó kézikönyv típusból egy példányt! Készítsük elő a címszavakat és tárgyszavakat tartalmazó cédulákat!</p>
---------------------------	--	--	---	---	---	---	---	--

<p>3. 7. évf.</p>	<p>A forráskeresés és -feldolgozás lépéseinek tudatosítása, irányított alkalmazása.</p> <p>A feladatnak megfelelő forrástípus önálló kiválasztása.</p> <p>Többféle forrásra épülő tematikus gyűjtőmunka.</p>	<p>Az előismeretek felidézése</p> <p>Új ismeretek Rendszerezés</p> <p>Alkalmazás</p> <p>Visszacsatolás</p> <p>Ellenőrzés</p> <p>Értékelés</p> <p>Megerősítés</p>	<p>Figyelem</p> <p>Emlékezet</p> <p>Rendezés</p> <p>Osztályozás</p> <p>Kommunikáció</p> <p>Olvasás</p>	<p>A téma pontos meghatározása</p> <p>Kulcsszó</p> <p>Keresőkérdés</p> <p>Összetett keresőkérdés</p> <p>Elsődleges források</p> <p>Kézikönyv</p> <p>Ismeretterjesztő irodalom</p> <p>Szakirodalom</p> <p>Szakrendi jelzet</p> <p>Elektronikus források</p> <p>Információs érték</p>	<p>Frontális és csoportmunka</p> <p>Páros feladatok</p> <p>Egyéni feladatok</p> <p>Magyarázat</p> <p>Szemléltetés</p>	<p>A könyvtár rendezett, jól áttekinthető állománya</p> <p>Különféle dokumentumtípusok különféle kiadásai</p> <p>A nem nyomtatott és/vagy az elektronikus dokumentumok használatának lehetősége</p>	<p>Nevezd meg azt a témát, ami téged érdekel!</p> <p>Fogalmazz meg hozzá tárgyszavakat!</p> <p>Keress hozzá különféle forrásokat – legalább hármat – az iskolai könyvtárban!</p>	<p>Tegyük lehetővé, hogy minden tanuló önállóan kereshessen, dolgozhasson.</p> <p>A bizonytalankodókat segítsük, irányítsuk kérdésekkel.</p>
---------------------------	--	--	--	---	---	---	--	--

<p>4. 8. évf.</p>	<p>Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban.</p> <p>Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével.</p> <p>Információforrások hitelességének vizsgálata, szelektálása.</p>	<p>Az előismeretek felidézése</p> <p>A figyelem felkeltése</p> <p>Új ismeret</p> <p>Rendszerezés</p> <p>Alkalmazás</p> <p>Ellenőrzés</p>	<p>Figyelem</p> <p>Emlékezet</p> <p>Rendezés</p> <p>Osztályozás</p> <p>Kommunikáció</p> <p>Olvasás</p> <p>Válogatás</p> <p>Szövegalkotás</p> <p>IKT használata</p>	<p>Katalógus</p> <p>Bibliográfia</p> <p>A dokumentum adatai</p> <p>Egyszerű keresés</p> <p>Összetett keresés</p> <p>Keresési szempontok: a szerző neve, a mű címe, a kiadás éve, a kiadó neve, a sorozat címe, a dokumentum típusa, nyelve, a lelőhely)</p> <p>Csonkolás</p> <p>A hitelesség kritériumai</p>	<p>Frontális és egyéni feladatok</p> <p>Magyarázat</p> <p>Szemléltetés</p> <p>Megbeszélés</p>	<p>Számítógép internetkapcsolattal minden tanulónak (informatikateremben tartott óra)</p> <p>Az iskolai könyvtár elektronikus katalógusa</p> <p>Vagy a helyi közkönyvtár elektronikus katalógusa</p> <p>Elektronikus lexikonok, adatbázisok, könyvtárak</p>	<p>A választott témához keress 3 különféle dokumentumot a katalógusban!</p> <p>Indokold meg, miért tekinthetők ezek hiteles forrásnak!</p>	<p>Ellenőrizzük az óra előtt az elektronikus katalógus használhatóságát, az internetkapcsolatot!</p>
---------------------------	---	--	--	--	---	---	--	--

<p>5. 8. évf.</p>	<p>A könyvtári rendszer. Az összes könyvtártípus jellemzőinek megismerése, összehasonlítása. Nagyobb könyvtárak funkcionális tereinek megismerése.</p>	<p>A figyelem felkeltése Az előismeretek felidézése Új ismeretek Rendszerzés Fogalomalkotás Alkalmazás Ellenőrzés, értékelés</p>	<p>Figyelem Emlékezet Rendezés Osztályozás Kommunikáció Olvasás Szövegalkotás IKT használata</p>	<p>Nyilvános és nem nyilvános könyvtárak Iskolai könyvtár Közkönyvtár Szakkönyvtár Felsőoktatási könyvtár Intézményi könyvtárak Egyházi könyvtárak Nemzeti könyvtár Virtuális könyvtárak (pl. MEK, EUROPEANA) Gyűjtőkör Könyvtárak honlapjai ODR-rendszer</p>	<p>Előadás Magyarázat Szemléltetés Megbeszélés Frontális és egyéni feladatok</p>	<p>Számítógép internetkapcsolattal minden tanulónak (informatikateremben tartott óra) Mindegyik könyvtártípushoz egy-egy honlap megnézése Információs igénykártyák</p>	<p>Válassz ki egy neked tetsző könyvtártípust! Keresd meg egy ilyen könyvtár honlapját és nézd meg! Írd ki, mi a gyűjtőköre ennek a könyvtárnak, és milyen szolgáltatásokat vehetsz ott igénybe!</p>	<p>Ellenőrizzük az óra előtt a bemutatandó könyvtártípus honlapjának működését, szerkezetét! Készítsünk a könyvtári terekről ppt-t!</p>
---------------------------	--	--	--	---	--	---	--	---

<p>6. 8. évf.</p>	<p>Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban. Elektronikus könyvtárak és adatbázisok.</p>	<p>Az előismeretek felidézése A figyelem felkeltése Új ismeretek Rendszerezés és rögzítés Alkalmazás Ellenőrzés és értékelés</p>	<p>Figyelem Emlékezet Rendezés Osztályozás Kommunikáció Olvasás Írás IKT használata</p>	<p>Kölcsönzés Tájékoztató Önálló tanulás Forrásközpont Bibliográfia Könyvtárak honlapjai Katalógusok Linkgyűjtemény Adatbázisok Online szolgáltatások</p>	<p>Előadás Magyarázat Szemléltetés Megbeszélés Vita</p>	<p>Számítógép internetkapcsolattal minden tanulónak (informatikateremben tartott óra) Magyar elektronikus könyvtár EUROPEANA</p>	<p>Keress a Magyar Elektronikus Könyvtárban a választott témádnak megfelelően egy könyvet, egy időszaki kiadványból cikket és egy képet! Az általad tanult nyelven keress az EUROPEANA -ban a témádhoz két dokumentumot ! Küldd el e-mailben a kiválasztott öt dokumentum linkjeit!</p>	<p>Ellenőrizzük az óra előtt a bemutatandó elektronikus könyvtárak honlapjának működését, szerkezetét!</p>
---------------------------	---	--	---	---	---	--	---	--

Óraterv

A pedagógus neve:

Műveltségi terület: magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: magyar nyelv és irodalom / könyvtárhasználat

Osztály: 5. (az osztály fél csoportja)

Az óra témája: a kézikönyvtár segédkönyvei és használatuk

Az óra cél- és feladatrendszere: Cél, hogy a tanuló életkorának megfelelően megismerje, megkülönböztesse és használja a kézikönyvek különböző típusait.

Az óra didaktikai feladatai: ismeretszerzés a kézikönyvek fajtáiról és jellemzőiről

Tantárgyi kapcsolatok: magyar nyelv és irodalom

A tanítási-tanulási egység helye a tanmenetben: a tanév során a magyar nyelv és irodalom tantárgyba beépített 3. könyvtárhasználati óra.

Előzmények: 1. A könyv részei. A könyv legfontosabb adatai. 2. Tájékozódás a könyvtárban, az állományrészek.

Felhasznált források: Sándor Gertrúd 1997. *Könyves füzet. Segédeszköz és feladatgyűjtemény a könyvhasználat gyakorlásához az általános iskola 2–8. osztálya számára.* Korona. Budapest.

Szemléltetésre szabadon választott lexikonok, szótárak, enciklopédiák.

Dátum:

Időkeret	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
0–5'	<p><u>Köszöntés</u></p> <p><u>Az előző órán tanultak ismétlése:</u></p> <p><i>A dokumentumok tartalom szerinti csoportosítása:</i></p> <p><i>szépirodalom, ismeretközlő irodalom, kézikönyvtár.</i></p>	<p>Tanári közlés</p> <p>Gyors kérdések és válaszok</p>	<p>Frontális munka</p> <p>Felidézik az előző órán tanultakat</p>	<p>Füzet, íróeszköz, a könyvtár falán lévő útmutató táblázat</p>	<p>Előzetesen csoportmunkára átrendezett könyvtárhelyiség.</p> <p>A tanulók tetszés szerint foglalják el helyüket, 4 csoport 3-3 fővel.</p>
5–20'	<p><u>Jellemzőik</u></p> <p><u>Az óra témájának közlése: a segédkönyvek fajtái, jellemzőik és használatuk</u></p> <p><i>Mire valók a segédkönyvek? (Elsődleges tájékozódás, információszerzés)</i></p> <p><i>Miért nem kölcsönözhető ez az állományrész? (Mindig kéznél kell lenniük, csak helyben használhatók)</i></p> <p><i>Melyek a legfontosabb fajtái? (Lexikonok, szótárak, enciklopédiák)</i></p> <p><u>Jellemzőik:</u></p> <p><i>Betűrend, címszó, szócikk, élőfej, élőláb, rövidítések, jelek, névmutató, tárgymutató</i></p> <p><i>Melyik segédkönyvtípusban nincs tartalomjegyzék? (Lexikon, szótár)</i></p> <p><i>Melyik segédkönyvtípusban van tárgymutató?</i></p> <p><i>Mi a szerepe? (Enciklopédia, segíti a keresést) tematikus elrendezésben/</i></p>	<p>Tanári magyarázat, szemléltetés, kérdések</p> <p>Szemléltetés mindig a megfelelő segédkönyvben</p>	<p>Diktálásra készített vázlat, jegyzet készítése</p> <p>Tanári kérdésekre történő válaszadás, frontális munka</p>	<p>Füzet, toll, lexikonok, szótárak, enciklopédiák, szemléltetés</p>	<p>A vázlatírásnál tanári személyes segítségnyújtás.</p> <p>A diktált vázlatban a jellemzőket az adott segédkönyvhöz írják a tanulók.</p>

<p>20–32'</p>	<p><u>A kézikönyvek használata – csoportfeladatok kiosztása</u></p> <p><i>1. feladat – 1. csoport:</i></p> <p>Mit jelent? Mondjátok más szóval! – Tekervényes</p> <p>Hol találtátok meg a választ?</p> <p><i>2. feladat – 2. csoport:</i></p> <p>Mit jelent a szó? – Pipogya, kutyabőr</p> <p>Hol találtátok meg a választ?</p> <p><i>3. feladat – 3. csoport:</i></p> <p>Keressétek ki az általatok választott lexikonban a következő címszavakat!</p> <p>Szturnusz</p> <p>Tízparancsolat</p> <p>La Fontaine</p> <p><i>4. feladat – 4. csoport:</i></p> <p>Tudjátok-e, honnan származik a jazz és a rock?</p> <p>Válaszoljatok a Larousse diákenciklopédia segítségével!</p>	<p>Tanári közlés</p>	<p>A feladatok elolvasása, szövegértés, a megfelelő segédkönyv kiválasztása a kézikönyvtári polcra a könyvtárostánár segítségével</p> <p>Csoportmunka.</p> <p>A tanulók a különféle segédkönyvek segítségével füzetükbe írásban válaszolnak a kérdésekre a közös megfogalmazás után</p>	<p>Csoportonként feladatkártya kiosztása</p> <p>Magyar szinonima szótár</p> <p>Magyar értelmező kéziszótár</p> <p>A tanulók által választott lexikonok</p> <p>Larousse diákenciklopédia</p>	
<p>33–40'</p>	<p><u>A válaszok ismertetése</u></p>	<p>Tanári kérdések</p>	<p>Csoportonként egy közösen választott tanuló szóban ismerteti a megoldást</p>		<p>A többi csoport tanulói figyelemmel kísérik a megoldásokat, hozzászól(hat)nak a hallottakhoz.</p>
<p>40–45'</p>	<p><u>Az órai munka összefoglalása</u></p> <p><u>A csoportok munkájának szóbeli értékelése</u></p>	<p>Rövid kérdések és válaszok</p>			

	<p><u>Hf. kijelölése:</u> Mit jelentenek? Gesztikulál, kobold, lebzsel Írjátok le a jelentésüket és azt, hol találtátok meg a szavak magyarázatát?</p>	<p>Tanári közlés</p>	<p>A tanulók feljegyzik a házi feladatot</p>		<p>Ellenőrzés a következő könyvtári órán.</p>
--	--	----------------------	--	--	---

Vázlatkép a füzetbe:

A segédkönyvek fajtái

1. Lexikonok (betűrend, előfej, címszó, szócikk, rövidítések)
2. Szótárak (betűrend, előfej, címszó, szócikk, rövidítések)
3. Enciklopédiák (tartalomjegyzék, tematikus elhelyezés, mutatók és azok betűrendje)

Feladatlap az online katalógus használatához – téma szerinti keresés

7. évfolyam

A csoport

Elérhető: 26 pont

1. feladat

→ Lépj be az iskola honlapján a könyvtár oldalára.

→ A könyvtári órák menüpontban keresd meg az Egyetemes Tizedes Osztályozás főcsoportjait, alosztályait.

→ A táblázat segítségével határozd meg, milyen szakjelzet alatt találsz meg az alábbi témájú könyveket! *pl.: állattan: 590*

a) kémia: ....., b) labdarúgás: ....., c) magyar irodalom: .....

2-2 pont, összesen 6 pont

2. feladat

→ Keresd az online katalógusban – tárgyszó keresési szempont használatával – egy művet a következő témákhoz!

→ Írd le a választott mű öt alap-adatát a tanult formában: *szerző: cím, kiadás helye: kiadó neve, kiadás éve*, és a polcon való megtalálásához a lelőhelyet és a raktári jelzetét!

a) színház Raktári jelzet:..... Lelőhely:.....

a könyv adatai: .....

5 pont

b) sport Raktári jelzet:..... Lelőhely:.....

a könyv adatai: .....

..... 5 pont

**A következő feladatokhoz egy-egy művet kell keresned és a tanult formában leírnod!
A megoldáshoz kövesd az alábbi lépéseket:**

- Húzd alá a feladat szövegében a kulcsszót!
  - Alakítsd át tárgyszóvá!
  - Végezd el a keresést!
  - Válaszd ki a találati halmazból a megfelelő dokumentumot!
- A döntésben segít a cím, az alcím, a többi tárgyszó!

3. feladat

Az illetlenül foglalkozó könyvek között keress tinédzsereknek szólót!

5 pont

a választott könyv adatai: .....

.....

Raktári jelzet: ..... Lelőhely:.....

4. feladat

Keress gyerekeknek szóló könyvet a barátságról!

5 pont

a választott könyv adatai: .....

.....

Raktári jelzet: ..... Lelőhely:.....

Megoldások

1.feladat   a) 540   b) 796   c) 894   Összesen 6 pont

Az alosztály pontos meghatározása 2 pont, ha csak a főosztály, osztály szerepel: 1 pont.

2.feladat

a) a témához kapcsolódó könyv adatai: az 5 adat megléte 2 pont; a helyes, megadott sorrend 1 pont; a raktári jelzet pontos leírása 1 pont; a lelőhely megnevezése.1 pont

Összesen 5 pont

b) lásd az a) pontnál

Összesen 5 pont

3. feladat

A találati halmazból az alábbi dokumentumok elfogadhatóak:

Dizseri Eszter: *Illik, nem illik?*. Viselkedési tanácsok 12-18 éveseknek. Bp.: Kálvin, 1998.

raktári jelzet : 395 D 69

lelőhely: ismeretterjesztő

vagy

Szafkóné Ács Márta: *Tinédzserprotokoll*. Bp.: Eötvös, 1998.

raktári jelzet: 395 Sz 24

lelőhely: ismeretterjesztő

Pontozása a 2. feladatnak megfelelően történik.

Összesen 5 pont

4. feladat

A találati halmazból az alábbi dokumentum elfogadható:

Chrisine A. Adams: *Hogyan légy jó barát: kézikönyv gyerekeknek*. Szeged: Agapé, 2008.

raktári jelzet: 613 A 21

lelőhely: ismeretterjesztő

Pontozása a 2. feladatnak megfelelően történik.

Összesen 5 pont

A könyvtári feladatlap megoldásának értékelése

Tantárgy: informatika / könyvtárhasználat

Osztály: 7. o.; informatika csoport

Csoportlétszám: 16 fő

A tanulási folyamatba ágyazás: a csoport az előző órákon megismerkedett az iskolai könyvtár online katalógusával, a katalógusrekord szerkezetével. Gyakorolták a szerző és cím szerinti keresést, a könyvek forrásjelöléséhez szükséges adatok és a dokumentum könyvtári térben való megkereséséhez szükséges lelőhely és raktári jelzet rögzítésének szükségességét.

A feladatlap

A feladatlap az online katalógusban való, téma szerinti (tárgyszavas) keresés alapjainak elsajátítását támogatta. Emellett szövegértési képességfejlesztésként a katalógusrekord egyes adatainak felismerését, valamint a forrás-azonosításhoz szükséges adatok megadott formában történő rögzítésének begyakorlását szolgálta.

Értékeléskor a tanulók nem kaptak rá osztályzatot, kivéve a legjobb megoldásokat.

A feladatlapot a tanári magyarázatot követően önálló munkaként, egyéni munka formájában oldotta meg a csoport. A feladatlapot három verzióban (A-B-C feladatlap) készítettem, hogy az egyénileg számítógép előtt ülők egymás munkáját ne befolyásolják. A feladatlap megoldására kb. 30 perc időt szántam. A gyorsabban haladók számára a dokumentumok polcon való megkeresését is terveztem.

A feladatlap eredményei visszajelzést adtak számomra a tanórai tanulási folyamat eredményességéről:

- a katalógusrekord egyes adatalemeinek (raktári jelzet, lelőhely) felismerés szintű tudásával rendelkeznek-e;
- milyen szinten sajátították el a forráshivatozáshoz szükséges alapvető ismereteket (azonosító adatok felismerése, rögzítése a tanult szabályok alapján);
- a keresési folyamat lépéseinek követése alapján képesek-e a találati halmazból a feladatnak megfelelő dokumentumok kiválasztására.

A feladatlap eredménye:

90% fölött	4	tanuló
80-90%	5	tanuló
65-79%	5	tanuló
50-64%	2	tanuló

Értékelés

A 2.-4. feladat raktári jelzettel kapcsolatos feladatrészei esetében a csoport teljesítménye 84%-os volt. A tipikus hibák az ismeretközlő könyvek raktári jelzetének nem pontos ismeretére utalnak: felcserélték a szakrendi és betűrendi jelet, vagy elhagyták a szakrendi jelet. Ugyanezen feladatok lelőhely jelölésére

vonatkozó elemei 94%-os eredményűre sikerültek, azaz nagy biztonsággal tudják könyvtári állományegységekhez kapcsolni az egyes műveket.

A forráshivatkozáshoz szükséges azonosító adatok még nem rögzültek a csoport többségénél, a feladatelemek összességében 66%-os eredményt hoztak. Leggyakrabban az adatsor volt hiányos (pl. hiányzott a kiadás helyének megnevezése, a kiadás éve, illetve néhány esetben fölösleges adatokat tüntettek fel).

Ahhoz képest, hogy az adatsor hiányosságokat mutatott, az adatok sorrendjében biztosabbnak mutatkozott a csoport teljesítménye. Amit tudnak, azt már biztosabban tudják, mivel 81%-os eredménnyel voltak képesek helyes sorrendben leírni azokat.

Amíg a 2. feladat esetében a megadott tárgyszó alapján született találati halmaz bármely elemét elfogadtam helyes válasznak, addig a 3-4. feladat esetében már a gondolkodási, szövegértési képesség fejlesztése is célom volt. A tanulókkal szóban megbeszéltük a feladatmegoldás algoritmusát, illetve ennek lépéseit a feladatlap is tartalmazta. A korábbi tanévben készült feladatlapot a tapasztalatok alapján ezzel bővítettem. E két utóbbi feladtnál többen igényelték a személyes tanári segítséget, amikor elakadtak – ha az általuk választott (tárgy)szóra nem kaptak találatot.

A feladat a tanulók felénél hozott 1-1 rossz megoldást a találati halmazból való dokumentumválasztásban. Egyrészt nehézséget okozott a kereséshez a kérdésből a megfelelő kulcsszó kiválasztása, de ennél nagyobb kihívás volt a találati halmazból a kérdésnek megfelelő dokumentum kiválasztása. Azt gondolom, hogy könyvtárostánárként ez kiemelten fontos feladatom: tudatosítsam, ne csak megtaláljon valamit, hanem a lehető legmegfelelőbb dokumentumot találja meg a feladatához.

Következtetések

A feladatlap eredménye megerősített abban, hogy a jó képességű csoport tagjai elsajátították azokat az alapsmereteket, amelyek szükségesek az önálló könyvtári forráskereséshez; alapszinten tudnak hivatkozást készíteni a használni kívánt dokumentumokról. Rendelkeznek motivációval a katalógushasználatra (örömmel, egymással versengve keresték meg a műveket a polcokon), amely biztosítja, hogy a tanulmányaik során bátran élnek ennek az eszköznek a használatával.

Ugyanakkor világossá vált, hogy a következő órákon az ismeretközlő könyvek raktári jelzetének felismertetését, használatát még gyakoroltatnom kell a csoporttal. A szaktanárok figyelmét fel kell hívnom arra, hogy a pontos forráshivatkozás elvárásával közösen tudjuk elérni, hogy a diákok igényévé és készségévé váljon az etikus forráshasználat. A könyvtárhasználatra épülő szaktárgyi órákon pedig kifejezetten figyelniem kell ezekre az elemekre.

A téma szerinti keresés elmélyítésére a spirálisan építkező könyvtárhasználati tananyag majd a 8. évfolyamon ad még lehetőséget.

A feladatlap továbbfejlesztését két szempontból szükségesnek tartom:

1. Fontos, hogy összeépüljön a katalógusban való keresés és a dokumentumhoz a könyvtári térben való eljutás képessége. Ennek alapvető képességgé kell válnia, mert e tudás nélkül nem

fog a tanuló bátran a nyomtatott forrásokhoz nyúlni. Ezért a feladatlapon külön feladatként (pontszerzési lehetőségként) meg kell jelennie, hogy a dokumentumot megtalálta-e a polcon.

2. A tanórai differenciálásra törekvés jegyében további feladatlap-verziókat fogok kidolgozni az eltérő csoportok számára, az egyes keresési feladatok nehézségi fokának megfelelően (pl.: szövegértés, a dokumentumok azonosító adatainak formája).

Javaslat a könyvtári munkaterv elkészítéséhez

1. A könyvtár működésének személyi feltételei

- A tanévben a könyvtári munkafeladatokra fordítható heti munkaidő és beosztásának szabályai
(A Köznevelési törvény 62.§(12) pontja alapján: a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő – könyvtári nyitva tartás óraszám, a kötött munkaidő fennmaradó részének óraszám – a zárva tartás mellett állománygondozásra, gyarapításra, iskolai kapcsolattartásra stb.)
- A heti nyitva tartás ideje, beosztása
- Továbbképzés / szaktanácsadói támogatás igénye / felkészülés a minősítésre

2. Az iskolai könyvtár szakmai munkájának tanévi feladatai

2.1 Könyvtár-pedagógiai feladatok

2.1.1 Könyvtárhasználatra nevelési feladatok

2.1.2 Könyvtárhasználati oktatómunka tervezése

- A könyvtárhasználati órák ütemezése a befogadó tárgyakban (magyar, informatika)
- A könyvtárhasználatra épülő szakórák szervezése
- Kapcsolódás iskolai projektekhez, tevékenységekhez
- Tanórán kívüli tevékenységek könyvtári kapcsolódása

2.1.3 Tervezett mérések

- Bemeneti mérések (pl. a felső tagozatra belépő 5. évfolyam diagnosztikus mérése)
- Kimeneti mérések (pl. szummatív mérés a 8. évfolyamon)

2.1.4 Tehetséggondozás, felzárkóztatás

- A tehetséggondozás formája, köre, ütemezése (pl.: egyéni/csoportos, egyéni fejlesztési terv / szakkör formában, 5–6. és/vagy 7–8. évfolyamra terjed ki, november és január között heti rendszerességgel / október és május között havonta stb.)
- A felzárkóztatás formája, köre, ütemezése

2.2 Könyvtárszakmai feladatok

- Dokumentumok gondozása *(pl. könyvtár-pedagógiai program, könyvtári SZMSZ és mellékletei, házirend, iskolai pedagógiai program könyvtári vonatkozásai)*

- Állománygyarapítás
- Állománygondozás
- Állományfeltárás
- Szolgáltatások, tájékoztatás
- Könyvtári rendszerhez való kapcsolódás

3. Tárgyi felszereltség

- A könyvtárhasználati ismeretek oktatásához szükséges eszközök (*pl. számítógépek, laptopok, projektor, digitális tábla stb.*)
- A könyvtári szolgáltatásokhoz szükséges eszközök

4. Közösségi rendezvények, kapcsolatok, kommunikáció

- A kulturális rendszer programjaihoz való kapcsolódás
- A könyvtár belső és külső kommunikációja (*pl.: a szülőkkel, a fenntartóval, a DÖK-kel, a munkaközösségekkel stb.*), elektronikus kommunikáció (*pl. iskolai honlap/blog a könyvtári információkkal, a könyvtárhasználati órák tematikájával, segédanyagaival, feladataival*)

Melléklet

Havi ütemterv

Segédlet a könyvtár-pedagógiai program (KPP) elkészítéséhez

Formai elvárások:

- Van címlapja
- Szerkezete strukturált: fejezetek, alfejezetek, számozások, következetesek
- Az oldalai számozottak
- Tartalomjegyzék is tartozik hozzá
- Megjelenése esztétikus, könnyen áttekinthető, esetleg folyamatábrákat tartalmaz

Általános részei:

- Az iskola/tagiskola megnevezése, címe
- A fenntartó és a működtető megnevezése és címe
- Ki és mikor készítette a programot? Ki és mikor hagyta jóvá?
- Az intézményvezető és a könyvtárostánár aláírása, pecsét, dátum
- A vonatkozó jogszabályok felsorolása
- Általános célok, küldetésnyilatkozat
- Helyzetelemzés
  1. A könyvtár szerepe az iskola pedagógiai programjában
  2. A könyvtár-pedagógia helyzete és szerepe az intézményben
- Kapcsolatok: iskolán belül és kívül
- A felhasznált irodalom jegyzéke

Pedagógiai részei:

1. Nevelés

- 1.1. Fejlesztési területek, módszertani alapelvek, kulcskompetenciák (NAT)
- 1.2. A kerettantervek bevezetői
- 1.3. A helyi pedagógiai program nevelési céljaihoz való kapcsolódás
- 1.4. Fejlesztési program, IFLA-UNESCO közös nyilatkozat
  - 1.4.1. Az információs műveltség elsajátíttatása
  - 1.4.2. Az olvasóvá, könyvtárhasználóvá nevelés
  - 1.4.3. Tanórai célkitűzések
  - 1.4.4. Tanórán kívüli foglalkozások
- 1.5. Sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás (tehetség gondozás, felzárkóztatás)

2. Oktatás

- 2.1. Helyi tanterv
- 2.2. Könyvtár-pedagógiai tanterv
- 2.3. Értékek, célok, feladatok, eszközök, belépő tevékenységformák meghatározása
- 2.4. Tanórai tevékenységek
  - 2.4.1. Évfolyamonként az órakeret és a témák elosztása – könyvtárhasználati órák
  - 2.4.2. Kapcsolódás más szaktárgyakhoz – könyvtári szakórák
  - 2.4.3. Kimeneti követelmények évfolyamonként
  - 2.4.4. Az értékelés módja és formái
  - 2.4.5. A taneszközök meghatározása (tankönyvek, segédkönyvek, elektronikus tanulási segédletek)
- 2.5. Tanórán kívüli tevékenységrendszer

A felhasznált irodalom jegyzéke:

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról.
In: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=149257.256438. (Utolsó letöltés: 2014. 10. 15.)

Kerettantervek: <http://www.ofi.hu/kerettanterv-2012/kerettantervek>. (Utolsó letöltés: 2014. 10. 15.)

Melykóné Tózsér Judit 2006. Könyvtárpedagógiai program az iskolában. In: *Korszerű könyvtár* F1.1. Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft. Budapest. 1–26.

Melykóné Tózsér Judit 2006. Készítsünk könyvtárhasználati helyi tantervet! In: *Korszerű könyvtár* F1.4. Raabe Tanácsadó és Kiadó Kft. Budapest. 1–42.

http://www.ktep.hu/sites/default/files/KPP_reszei.pdf (Utolsó letöltés: 2014. 10. 15.)

http://www.ktep.hu/sites/default/files/KPP_nezeteink.pdf (Utolsó letöltés: 2014. 10. 15.)

Tematikus terv

A pedagógus neve, szakja: XY

Az iskola neve:

Műveltségi terület: Informatika

Tantárgy: Informatika / Könyvtárhasználati ismeretek

A tanulási-tanítási egység témája: A könyvtári rendszer

A tanulási-tanítási egység cél- és feladatrendszere: A különféle könyvtártípusok, állományuk, feladataik és szolgáltatásaik megismerése. Információk keresése, rendszerezése, a talált információk kritikus értékelése, a hiteles forrás jellemzőinek ismerete. A különféle könyvtártípusok (iskolai, köz -, felsőoktatási -, szak -, nemzeti könyvtár) ismerete, internetes oldalainak önálló használata.

A tanulási-tanítási egység helye az éves fejlesztési folyamatban, előzményei: A könyvtárhasználati ismeretek szervesen beépül az informatika tantárgy éves tervébe. A tematika az általános iskolában tanultakra épít, amelynek szintjét az év eleji bemeneti mérés alapján állapítjuk meg.

Tantárgyi kapcsolatok: valamennyi tantárgy, különösen történelem, magyar irodalom és nyelv, idegen nyelv, matematika, fizika, osztályfőnöki.

Osztály: 9. évfolyam

Felhasznált források:

Könyvtárhasználati tankönyvek:

Szabó Pap Edit: Könyvtár – informatika I.- II. Bp., Nemzeti Tankönyvek.: 2001,

Könyves – Tóth Lilla – Katsányi Sándor: Információ, könyv, könyvtár. Bp., Typotex Elektronikus k.: 1998.

Kézikönyvek (hagyományos és online) lexikonok. Könyvtári honlapok.

Érintett kompetenciák: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Dátum:

Óra	A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek (attitűdök, készségek, képességek)	Ismeretanyag (fogalmak, szabályok stb.)	Módszerek, munkaformák	Szemléltetés, eszközök	Házi feladat	Megjegyzések
1.	Az iskolai és a közkönyvtár fogalma, állománya, feladata, szolgáltatásai.	Az iskolai könyvtár és közkönyvtár összehasonlítása, Megismerésük által a könyvtár eszközzsintű használata. Gyakorlás, ismeretbővítés	Szövegértési képesség, lényegkiemelés, kritikai gondolkodás képessége, algoritmikus gondolkodás.	Könyvtári rendszer, könyvtári piramis, szolgáltatások, állomány (dokumentum-típusok), köz- és iskolai könyvtár. küldetésnyilatkozat, stratégiai cél alapján.	Frontális és csoportmunka. Csoportbontás, csoportonként önálló feladatok megoldása, csoportonként összegzés. (Összegzéshez dobókockás választás csoportból.) Megbeszélés.	Kézikönyvek, albumok, számítógép, csoportbontáshoz annyi könyvtártípus kártya, ahány főre bontható a csoport. Dobókocka a válaszáshoz, Feladatsor.(ld. melléklet)	Az iskolai és közkönyvtár küldetés nyilatkozatának és stratégiai céljainak megfogalmazása, elküldése e-mailben adott címre.	Az interneten megkapott feladatok értékelése.
2.	A felsőoktatási könyvtár fogalma: szerepe a könyvtári rendszerben, használói köre, gyűjteménye, szerkezete	Gyakorlás, ismeretbővítés: A felsőoktatási könyvtár elhelyezése a könyvtári rendszerben, felkészítés a továbbtanulás információs központjainak megismerésére. A szakkönyvtár fogalmának megismertetése (céljuk, gyűjteményük, használatuk)	Szövegértési képesség, lényegkiemelés, kritikai gondolkodás képessége, algoritmikus gondolkodás.	Gyűjtőkör, mint a könyvtártípusok sajátosságainak kiemelt jelentőségű eleme. Szakkönyvtár	Csoportbontás, önálló feladatmegoldás, kooperatív technika alkalmazása. Megbeszélés	Kézikönyvek, albumok, számítógép, internet projektor.	Egy felsőoktatási vagy szakkönyvtár történetének, állományának, feladatainak és működésének bemutatása illusztrált házi dolgozat vagy ppt formájában.	E-mailben kapott feladatok egyéni értékelése

3.	<p>A nemzeti könyvtár fogalma, állománya, gyűjtőköre, feladatai, szolgáltatásai.</p> <p>Összegzés, rendszerezés.</p>	<p>Az OSZK jelentősége, különgyűjteményeinek, szolgáltatásainak online használata.</p> <p>A tanultak ismétlése, gyakorlása.</p>	<p>Szövegértési képesség, lényegkiemelés, kritikai gondolkodás képessége, algoritmikus gondolkodás.</p>	<p>Nemzeti könyvtár OSZK</p> <p>Hungarika könyvtári értelmezése, MEK, különgyűjtemények, Corvinák.</p>	<p>Kooperatív technika alkalmazása.</p> <p>Egyéni feladatmegoldás a tanultak felhasználásával, majd csoportban megbeszélés.</p> <p>Megbeszélés, összegzés power point segítségével.</p>	<p>Önálló feladatok forrás-megjelöléssel, kézikönyvek, számítógép online könyvtári portál.</p> <p>Ppt-s vetítéshez projektor, csoportbontáshoz eszköz</p>	<p>Az OSZK digitális könyvtári szolgáltatásainak használatát gyakorló feladatsor.</p>	<p>Az e-mailben kapott feladatok egyéni értékelése.</p>
4.	<p>Témazárás</p>	<p>A tanultak rövid átismétlése, ellenőrzése.</p>	<p>Feladatmegoldó készség, szövegértési képesség.</p>	<p>Könyvtári rendszer, könyvtári piramis, szolgáltatások, állomány (dokumentum típusok). Gyűjtőkör, szakkönyvtár, országos hatókörű szakkönyvtárak, nemzeti könyvtár.</p> <p>OSZK</p> <p>Hungarika könyvtári értelmezése.</p>	<p>Feladatlapon önálló megoldás</p>	<p>Toll, feladatlap, fénymásoló papír, nyomtató és fénymásoló</p>	<p>Nincs</p>	<p>Értékelés érdemjeggyel.</p>

Óraterv

A pedagógus neve: XY

Műveltségi terület: Informatika

Tantárgy: Informatika / Könyvtárhasználati ismeretek

Osztály: 9.

Tematikus egység: A könyvtári rendszer 3. órája

Az óra témája: A nemzeti könyvtár fogalma, állománya, gyűjtőköre, feladatai, szolgáltatásai.

Az óra cél- és feladatrendszere: Az információs műveltség és a hozzá kapcsolódó kulcskompetenciák fejlesztése. Cél, hogy a tanuló ismerje és készségszinten használja információszerzésre a különféle könyvtárakat, azok honlapját.

Az óra didaktikai feladatai: A nemzeti könyvtár átfogó megismerése, a honlapjáról elérhető szolgáltatások biztos használata a tanulási, kutatási munkák során.

Tantárgyi kapcsolatok: tantárgyközi (történelem, művészet és- művelődéstörténet, magyar nyelv és irodalom)

Felhasznált források: OSZK honlapja, lexikonok, könyvtárhasználati tankönyvek, segédanyagok.

Dátum:

Időkeret	A tanulók tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	Megjegyzések
0 - 10'	Az előző órákon tanultak gyors felelevenítése a készített könyvtári piramis és pókhálóábra segítségével.	Jól irányított kérdésekkel az összefüggések ismétlődő rögzítése.	A különféle könyvtártípusok egymásra épülésének tudatosítása, ismétlése.	kérdezz-felelek segítségével csoportbontás	egyéni munka	tábla, filctoll, v. kréta, kérdések kis kártyán	Lehetőség a gyors utánanézésre.
10' - 15'	Könyvtárak neveinek fotóinak összepárosítása a jellemzőik szerint, majd felragasztani a megfelelő könyvtártípus mellé a pókháló ábrába.	A konkrét példák (képek, nevek) az előző házi feladataik alapján történő kiválogatása.	Érzékeltetni az állomány nagyságának, összetételének, a szolgáltatások mértékének száma egyenesen arányos a könyvtártípusnak megfelelő intézmények számával.	kooperatív	csoportmunka	névkártyák, képek, ragasztó	
15' - 35'	A piramisból és a pókháló ábrából is hiányzó könyvtártípusról néhány mondatos szöveget kapnak. Figyelmes elolvasása után kulcsszavak kikeresése, majd ezek mentén az OSZK honlapjáról, könyvekből, minél több információ összegyűjtése. A nemzeti könyvtár	Szöveg összeállítása Kulcsszavak mentén történő gondolkodás elindítása Csoportok közötti feladatmegosztás irányítása.	A szövegértési képesség, lényegkiemelés, kritikai gondolkodás képessége, algoritmikus gondolkodás fejlesztése.	Egyéni feladatmegoldás, majd csoportban megbeszélés, a csoport munkájának bemutatása egy tag által. kooperatív munka	Önálló feladatok forrásmegjelöléssel, kézikönyvek, számítógép online könyvtári portál önálló használata.	kártya, dobókocka, színes öntapadós papír számítógép, internet, fénymásolási, nyomtatási lehetőség, csoportbontáshoz, csoport képviselő	Figyelni kell, hogy mindenkinek legyen forrásmunkája.

35' - 40'	<p>fogalma, állománya, gyűjtőköre, feladatai, szolgáltatásai, különgyűjteményei.</p> <p>Összegzés, rendszerezés.</p>	<p>A tanultak ismétlése, gyakorlása.</p>	<p>Az önálló kutatási eredmények alapján az információk összegzése.</p>	<p>összegzés power point segítségével.</p>		<p>választáshoz megfelelő mennyiségű eszköz.</p> <p>ppt-s vetítéshez projektor, számítógép</p>	
40' -45'	<p>Az órai munka értékelése, házi feladat megbeszélése, a terem rendjének helyreállítása.</p>						<p>Az e-mailben kapott feladatok egyéni értékelése.</p>

Projektterv

Címe: „Az iskolai könyvtár: kapu az életre!”

Megvalósító:

A résztvevők köre: tanulók, tanárok (esetleg szülő, technikai alkalmazottak)

A projekt teljes ideje: egy hónap (október)

A projekt helye az iskolai hagyományok között: új, hagyományteremtő v. hagyományos

A projekt célja, oka: figyelemfelhívás – a könyvtár interdiszciplináris, az élet valamennyi helyzetében szükséges információval várja az olvasókat. Közösségteremtés, olvasásfejlesztés. A könyvtári dokumentumok, állományszerkezet jobb megismerése. A lexikonok, szótárak használatának fejlesztése. Tudatosítani az iskolai könyvtár helyét, szerepét a könyvtári rendszerben. A diákok kérdéskultúrájának fejlesztése. Esztétikai készség fejlesztése.

A megvalósítás helyszínei: az iskolában (folyosók, aula, ebédlő, tantermek, könyvtár)

Ssz.	Tevékenység	felelős	Résztevők	Módszer, eszköz, berendezés	Időterv	dokumentum	pénzügyi forrás
1	Előkészítő munka	könyvtárostánár	osztálykönyvtárosok	csoportmunka, brainstorming, csomagoló papír, toll, fényképezőgép	1 óra	kész tevékenység sor, felelősökkel	nem igényel
1.2	Ráhangolás	könyvtárostánár,	osztálykönyvtárosok	reklám anyagok készítése, plakát, honlap, fényreklám, oklevél, fényképezőgép	3 óra	kihelyezett reklámanyag	2000
2	Megvalósítás	könyvtáros, osztálykönyvtárosok	iskola tanulói, tanárai	egyéni és csoportmunka	1 óra	feladatsorok, oklevél, fényképek,	2000
2.1	Kapu a mindennapokban, a gyomorkapuja, a kapu a fizikában, építészetben, matematikában, dalok kapui, a festészet kapui, kapuk az építészetben témához feladatsorok, játékok az iskola diákjaival, tanáraival	osztálykönyvtárosok	iskola tanulói, diákjai	csoportmunka (osztálykönyvtárosok), egyéni (olvasók), feladatlapok, fényképezőgép	napi 40'	feladatok leírása, kész megoldások, fénykép	
2.2	Az év olvasója	könyvtáros, osztálykönyvtárosok, technikus	tanulók, tanárok, a kiválasztott diák, tanár	egyéni, oklevél, jutalom, mikrofon, hangosítás, a könyvtár évkönyve, fényképezőgép	10'	oklevél, jutalomkönyv	5000
2.3	Régi könyvek órája	könyvtáros, osztálykönyvtárosok, technikus	tanulók, tanárok	csoportmunka, egyéni feladatmegoldás, fehér kesztyű a muzeális dokumentumokhoz, feladatlap	45'	fénykép, kitöltött feladatsorok	500
2.4	Felolvasó kör (kapu az irodalomban)	könyvtáros, osztálykönyvtárosok, technikus	tanulók, tanárok	csoportmunka, mikrofon, hangrögzítéshez eszköz	1 óra	fénykép, CD felvétel	500

3.	Projekt produktum: Könyvtári éjszaka (kapuk az iskola környezetében, kapunyitogató tanárok)	könyvtáros, osztály- könyvtárosok, technikus, meghívott tanárok	osztálykönyvtárosok, könyvtárostánár, takarító, konyhás személyzet	Feladatok, papír, toll, színesek, léggomb, színes kartonok, étkezéshez tányér, pohár, evőeszköz, terítő, vacsora, reggeli	este 7 - reggel 7	plakátok, könyvtársarok az iskolában, feladatmegoldások, fényképek	5000
----	--	--	---	--	----------------------	--	------

A projekt várható eredményei: nő az iskola tanulóiban a könyvtár, a könyvek, a modern információhordozók használati igénye. A könyvtár bekerül a diákok, tanárok, szülők, az iskolavezetés tudatába.

A projekt fenntarthatósága (javaslat): a könyvtári világhónaphoz kapcsolódó rendezvénysor, minden évben megismételhető.

Feladatok

Töltsd ki a táblázatot!

A könyvtár neve	A könyvtár típusa	A könyvtár gyűjtőköre, gyűjteményei	Tájékoztatás lehetőségei	Látogatóinak köre	A könyv-tár helye	A könyvtár szolgáltatásai
Országos Széchényi Könyvtár						
Kalocsai Városi Könyvtár						
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár						
Iskolai könyvtár						
Pécsi Tudomány-egyetem Könyvtára						

Töltsd ki a táblázatot! 24 item, ha a több válaszlehetőséget adó részeknél egy jót írsz.

A könyvtár neve	A könyvtár típusa	A könyvtár gyűjtőköre, gyűjteményei	Tájékozódás lehetőségei	Látogatóinak köre	A könyvtár helye	A könyvtár szolgáltatásai
Országos Széchényi Könyvtár						
Kalocsai Városi Könyvtár						
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár						
Iskolai könyvtár						
Pécsi Tudományegyetem Könyvtára						

1. Hol keresnéd az alábbi dokumentumokat, a Nemzeti Könyvtár melyik gyűjteményében?

5 item

- A Bánk bán első előadásának plakátja
- egy hír az új pesti metróról
- a Vizsolyi Biblia
- Az Est c. folyóirat számai
- Bod Péter térképei

1. Tervezz könyvtárat, amelynek típusa közkönyvtár!

Legyen benne kölcsönző tér, olvasóterem, szabadpolcos állomány. 3 item

2. Az alábbiakban egy könyvtár használati szabályzatának főbb fejezeteit találod. Milyen típusú könyvtárról van szó? Nemzeti Könyvtár: 1 item

- beiratkozás feltételei: csak 16. életévüket betöltöttek
- kölcsönzés: nem lehetséges
- helyben olvasás: csak helyben olvasás
- tájékozódás: katalógus és online adatbázis

3. Milyen könyvtár az, amelyiknek nincs épülete? Ismertesd a használatának előnyeit!

Magyar Elektronikus Könyvtár vagy MEK. Legalább ezek: bárhol elérhető, sok keresési szempont, megmutatja a példányt, sokszor olvasható, hallgatható is. Nem kell beiratkozni. 7 item

1. Kösd össze a könyvtárat és az állításokat!

Mindent gyűjtök, ami Magyarországról külföldön megjelenik.	Az iskolai könyvtár
Gyűjtöm az olasz könyveket, CD-eket.	Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Ha kötni szeretnél megtanulni, hozzám fordulj!	Országos Idegennyelvű könyvtár
Ha tanulmányaidhoz egy példátárra van szükséged, nálam keresd!	Országos Széchenyi Könyvtár

Megoldás: a.D., b.C., c.B., d.A.: 8 item

2. Húzd alá azokat a dokumentumokat, amelyek az iskolai könyvtárban megtalálhatóak! 5 item

- Mátyás Corvinái
- A hadviselés művészete. I. Ókor, középkor. Szerk. Eperjessy László
- Szobanövények enciklopédiája
- Holics László: Fizikai versenyfeladatok
- Karinthy Frigyes: Így irtok ti

3. Mit jelentenek az alábbi mozaik szavak? 6 item

MOKKA:...Magyar Országos Közös Katalógus.....

HUMANUS:... Humántudományi Tanulmányok és

Cikkek.....

TEL: Európai Könyvtár

MNB:Magyar Nemzeti Bibliográfia.....

NEKTÁR: Nemzeti Könyvtár Katalógusa.....

ELDORADO: Elektronikus Dokumentumküldés Országos Rendszere

c. Melyik könyvtárhoz köthetőek?...Nemzeti Könyvtár 1 item

4. Írjál egy figyelemfelkeltő, népszerűsítő cikket egy napilapba az OSZK múzeumpedagógiai programjáról! Maximum 8 mondat lehet! Tartalomban legyen szó a múzeumpedagógiai foglalkozások tartalmáról, a foglalkozásokról.

Használja az OSZK gyűjteményeiről tanultakat. 10 item

Értékelés (óratervhez kapcsolódó)

Órai feladatok, gyakorlatok értékelése:

A. Ismétlés, rendszerezés

- Ismétlő kérdésekre pontos választ képes adni, megfogalmazni: ismeri a könyvtártípus fogalmát, meg tudja különböztetni gyűjtemény, állomány nagyság, szolgáltatások alapján a könyvtárakat – erről számot is tud adni.
- Felismeri a különböző könyvtárakat, el tudja helyezni őket a könyvtári rendszerben.

B. Órai munka

- Képes a könyvtári állományban önállóan keresni.
- Képes az www.oszk.hu oldalon önállóan tájékozódni, keresni.
- Aktívan részt vesz a közös feladatmegoldásban.
- Órai jegyzetei pontosak.

Az órai részfeladatok értékelhetőek kisjeggyel, amelyekből a tematikus egység végére egy szóbeli gyakorlati jegy lehet.

Az óra eleji ismétlő feladatok értékelése szóbeli – gyakorlati jegynek minősül.

Összegző feladatsor értékelése:

A feladatsor javítókulcsa alapján. Fontos volt, hogy pontosan meghatározzam, hogy hány itemet érnek a feladatok. A feladatok összes elérhető iteme: 46 item .

0 – 23 elégtelen

24 – 28 elégséges

29 – 33 közepes

33 – 37 jó

37 -jeles

Reflexió

A pedagógus neve: XY

Műveltségi terület: Informatika

Tantárgy: Informatika / Könyvtárhasználati ismeretek

Osztály: 9.

Tematikus egység: A könyvtári rendszer 3. órája

Az óra témája: A nemzeti könyvtár fogalma, állománya, gyűjtőköre, feladatai, szolgáltatásai.

Az óra cél- és feladatrendszere: Az információs műveltség és a hozzá kapcsolódó kulcskompetenciák fejlesztése. Cél, hogy a tanuló ismerje és készségszinten használja információszerzésre a különféle könyvtárakat, azok honlapját.

Az óra didaktikai feladatai: A nemzeti könyvtár átfogó megismerése, a honlapjáról elérhető szolgáltatások biztos használata a tanulási, kutatási munkák során.

Tantárgyi kapcsolatok: tantárgyközi (történelem, művészet és- művelődéstörténet, magyar nyelv és irodalom)

Felhasznált források: OSZK honlapja, lexikonok, könyvtárhasználati tankönyvek, segédanyagok.

Dátum:

Általános célok:

A 9. évfolyam könyvtárhasználati órái rendkívül fontosak a későbbi középiskolai tanulmányaik miatt. Minden témát úgy kell feldolgozni, hogy a tanuló bármilyen órán felmerülő feladatmegoldásban biztosan tudja az iskolai vagy bármely könyvtárat használni (irodalomkeresésnél – OPAC, közhasznú információnál – honlapok), a dokumentumok információs értékét lássa, biztosan és etikusan idézzen, hivatkozzon.

A könyvtári rendszer ismerete a fentiek miatt fontos téma. Szemlélteti az állomány méretének és összetételének arányával a rá épülő szolgáltatási rendszert, a bővülő feladatokat, az értékeiket.

A tanulók, ha megtalálják a kérdésre a választ, ritkán keresnek tovább. Gyakran még akkor sem keresnek újabb forrást, ha valamilyen eltérő adatra, évszámra, pontatlan megfogalmazásra akadnak, akkor érzik, hogy elengedhetetlen az adat ellenőrzése máshonnan is. Ilyenkor nagyon pontosan jelölik a forrásokat és az azokból vett adatokat, logikus választ próbálnak keresni az eltérő adatokra. Egyébként általában elfogadnak egy forrást, főleg ha az könyv. Ezért van ennek a tematikus egységnek kiemelkedő jelentősége.

A könyvtárhasználati óra célja ebben az esetben is megismertetni a diákokkal a könyvtári rendszer egészét, a különböző könyvtártípusok jelentőségét a könyvtári rendszerben. Célunk, hogy tudatosan válasszák tanulmányaik során a könyvtári rendszer tagjait.

A tematikus egység legfontosabb célja a különféle könyvtártípusok egymásra épülésének tudatosítása, ismétlése, hiszen ezzel a témával, a könyvtárismeretek keretében nemcsak a középiskolában, de az általános iskolában is találkoztak. Az év eleji felmérés azonban azt mutatta, hogy az osztálynak mindössze 42 százaléka tudja pontosan mi a nemzeti könyvtár. 37 százalékuk még nem járt közkönyvtárban, csupán az iskolai könyvtárat ismerte. A szakkönyvtár fogalmát csupán 49 százalékuk tudta, példát mondani rá mindössze 35 százalékuk tudott. Ezért is volt fontos ilyen mélységben beszélni és gyakorolni a könyvtári rendszer egészét.

A tanulók ebben az életkorban fogékonyak a praktikum oldaláról, a használati célok és értékek szemszögéből való megközelíteni. Cél volt annak érzékeltetése, hogy az állomány nagyságának, összetételének, a szolgáltatások mértékének száma egyenesen arányos a könyvtártípusnak megfelelő intézmények számával.

Mivel az órai munka során szükség volt szövegek olvasására is, fejlesztettük a szövegértési képességet, lényegkiemelés készségét, a kritikai gondolkodás képességét, valamint a következtetések, a keresés folyamatának segítségével az algoritmikus gondolkodás fejlesztését is célul tűztük ki.

Az önálló kutatási eredmények alapján az információk összegzésének készsége is fejlődött. Összességében ezen részelemek a tanulók információs műveltségét fejlesztették.

Az óra során felvetődő kérdések:

Az óra eleji ismétlés során zökkenőmentesen sikerült a tanultakat feleleveníteni, a ráhangolódást nem törte meg a hosszú időköz a tematikus egységek között. Az óra két héttel korábban, az egész osztály (30 fő) számára volt.

Az előző órán power point segítségével, képeken elevenedtek meg a könyvtártípusok. Így a bevésés a képek segítségével jobban sikerült. A képek ezen az órán a csoportbontás alapját képezték. A 15 fős csoportot 5 háromfős csoportra bontottam a könyvtár-kártyák segítségével. Megállapodtunk, hogy az órai munka értékelésének alapját a dobókocka segítségével kiválasztott csapat szószóló beszámolója fogja jelenteni.

A könyvtári piramis, amely érzékelteti a könyvtártípusba tartozó könyvtárak számát is, 2 csoportban gondot okozott. Ők éltek a könyvtári dokumentumok használatával.

A névkártyákat és képeket pontosan meg kell számolni, mert előfordult hiány, ez lassította az órai haladást.

Sikerült-e minden forrást megtalálni, megtaláltatni, megfelelő módon használtatni?

A könyvtártípusokat kereső két csoport számára – főként az idő rövidege miatt - a forrásokat kikészítettem az asztalra, de a pontos válasz megtalálása már egyéni munka volt. Ez lassan, de sikeres volt. Nehezen találták a régi dokumentumokban a tartalomjegyzéket, amely a könyv végén volt a mutatók előtt. Ebben segítségre szorultak.

Ez alkalommal nem volt szükség a források összehasonlítására felhívni a figyelmet, hiszen a dokumentum használat csak másodlagos cél és feladat volt.

Elég volt-e az egyéni munkára, a közös feldolgozásra és a bemutatásra az idő?

Az óra eleji tevékenység, az ismétlés és főként a két csapat hosszas keresgetése kicsit (5 percet) elvett az egyéni munkából. A számítógépek beüzemelése már az óra előtt megtörtént, így a keresőfeladat nem volt nehéz a diákok számára. Az ismétlés során előkerült fogalmakat (használati szabályzat, gyűjtőkör, szolgáltatások, feladatkör, különgyűjtemény) a diákoknak csak alkalmazni kellett a nemzeti könyvtárra, s ez többé-kevésbé sikerült. A csoportbontásnál legközelebb előzetesen érdemes konzultálni az informatika szakos kollégával, s így kijelölni a csoporttagokat, hogy a jó informatikai alapokkal rendelkezők közül ne egy csapatba kerüljön több is. Így az időarányok tarthatóbbak lesznek.

Az órai munka értékelése mennyire valósult meg?

Az órai munkát már az ismétlésnél is értékeltem a szokásos módon, a könyvtári zsetonok segítségével. A folyamatos értékeléshez ez igen ösztönző, de fontos lenne, hogy az órai munkát a legjobbak esetében órai jeggyel, ötössel is jutalmazzam.

Elmaradt az óra bevezető részében a felelés, amelyet legközelebb tervezni kell, mert így a tanultakat csak a dolgozatra, a számonkérésre próbálják megtanulni a diákok.

Az órán kitöltött feladatlapot beszedtem értékelésre. Ezt a következő alkalommal visszakapják a diákok. A házi feladatot – hagyományosan e-mailben kértem – és e-mailben értékeltem. Erről excel táblázatot készítek.

Az órai munka értékelése, az összegzés hosszadalmassága miatt, szinte teljesen elmaradt, csak a házi feladatra jutott idő.

A könyvtárhasználati órát befogadó tantárgyat tanító pedagógust hogyan sikerült bevonnai az órába, a tanításba (részt vesz az előkészítésben, pusztán jelenlét, jegyzetel, mást csinál, vagy ott sincs)?

A befogadó tantárgy az informatika. Az informatika tanár egyben az osztályfőnök, aki szívesen vesz részt a könyvtárhasználati órákon. Az órák előkészítésében csak szervezési szinten, illetve a számítógépekkel kapcsolatos feladatokban vesz részt.

Eleinte figyelemmel kísérte munkámat, jegyzetelt a számítógépén, de mivel már sok ilyen órát látta, most már a leggyakrabban egyéb feladatait végzi a háttérben. Reakciói azonban folyamatos odafigyelésről tanúskodnak. A hallottakat az informatika érettségien felhasználja. Ennek örülök, mivel sajnálatos módon a könyvtárostánár alig vehet részt ebben a könyvtárhasználati tételek összeállításán kívül.

Reflexió - projekt

Az iskolai könyvtár projektjei akkor igazán sikeresek, ha a szervezési, megvalósítási és disszeminációs szakaszban is van támogatói, segítői kör. A projekt során egy már – már tökéletesen működő osztálykönyvtárosi kör segítette a munkát. Ez egy osztálynyi (22-30) diák, akik tanulmányaik mellett végzik könyvtári feladataikat. A résztvevők első körét is ők jelentik.

A tanári karból segítséget jelentő kollégák munkaközösséggé formálása még nem történt meg, ezért a projekt tervezése, megvalósítása során ez nagyon érezhető volt. A reklám tevékenységet nem segítették a pedagógusok. Örültek minden eseménynek, de lelkesítés, biztatás a diákok felé nem volt. Egyetlen pozitív tevékenység, hogy az osztálykönyvtárosok végezheték feladataikat, ez sokat segített. A pedagógusok közül aktív részese az eseményeknek 15 fő volt. Ezt szeretnénk majd a következőkben a könyvtáros munkaközösség megalakításával is erősíteni, növelni. Fontos az is, hogy a két könyvtárostanár nem vett részt azokban a munkaközösségekben, amelyekben más szakjuk kapcsán tartoznak. Itt is lehetne változtatni, s minden bizonnyal a projektek során is magasabb pedagógus érdeklődést válthatnánk ki ezzel.

Kimagaslott az iskolavezetés példamutató odafigyelése, jelenléte, segítsége. A zökkenőmentes lebonyolítás sikere ezen múltott. Lehetőséget, engedélyt, sőt anyagi támogatást biztosított a megvalósításhoz.

Az iskola tanulói a megvalósítás során egyre többen kapcsolódtak be a játékokba. Erőteljes volt az iskolai megjelenés során, az osztálykönyvtárosok miatt egy-egy osztály részvétele egy – egy tematikus napon. Átlagosan 25-30 diák szerzett zsetont a nagyszünetekben és a könyvtárban délutánonként.

Az előkészítő szakaszban mintegy 30 diák és 5 pedagógus vett részt, a megvalósítás során napi 30-40 fő kapcsolódott be, a záró szakaszban, a könyvtári éjszakán már csak a győztesek: 15 diák, (13 leány, 2 fiú, 2 könyvtárostanár). Az éjszakát figyelemmel kísérte az igazgató helyettes, egy tanárkolléga.

Előkészítés, tervezés

Az előkészítés nagyon későn kezdődött, mert a tankönyvekkel foglalkoztunk igen hosszan, ezt követte a könyvtárhasználati mérés a 9. évfolyamon. Célszerű lett volna már augusztusban elkezdni a szervezést, az ötletelést a tanárokkal közösen. A diákokkal szeptember harmadik hetében, egyetlen nagyszünetben tudtuk megtartani a pontos tervek összehangolását, a feladatvállalásokkal. A feladatok vállalása egy kis könyvtárostanári biztatást igényelt. Az ötletfelhő segített a diákok számára megtalálni azokat a tudományterületeket, művészetet, stb., amelyhez már könnyebben készítettek feladatokat. A diákok választhattak a megvalósítás időpontjai közül egy-egy napot. Megbeszéltük, – ez helyesnek bizonyult – hogy egy nappal a programjuk lebonyolítása előtt megkeresnek. Mindenképpen szükséges a diákok kontrollált önállósága.

A ráhangolást plakátok, honlap és digitális napló hír mellett hirdetés az iskola rádióban, valamint fényreklám jelentette. A plakátok készítésében a diákok is részt vállaltak (5 fő), a fényreklámot két informatikából jeles diák készítette. Szükséges lett volna az osztályfőnöki órákon egy „behangozóra”, ez azonban a gólyaavatás miatt elmaradt.

Megvalósítás

A megvalósítás október első hetével kezdődött. A diákok a vállalt témnapokat szépen megoldották. Váltakozó számú, de átlagos 35 fő vett részt az iskola diákjai, tanárai közül. Nem volt módunk ellenőrizni munkájukat, hiszen a könyvtár a rendezvények ideje alatt is telházal működött. A második héten betegség miatt két nap kimaradt, s ez visszavetette a rendezvény iránt érdeklődők számát is. A következő projektnél feltétlen szükséges a helyettesek megszervezése, kijelölése is. Illetve a feladatok, játékok előre elkészítése, begyűjtése, hogy akár egy másik osztálykönyvtáros is megtarthassa. Fontos, hogy diák legyen a kérdező, a jutalmazó, ezzel erősítve a tudatot, hogy a könyvtár értük van. Érdemes lett volna a feladatokat megosztani a honlapon is a diáksággal, a kollégákkal.

A záró nap eseményeit megzavarta, hogy az oktatás technikussal csak egyszer egyeztettünk a havi szükségletekről (mikrofon, hangosítás), s a záró nap előtt ezt nem ismételtük meg. Ezért a tervezettnél csak egy szünettel később tudtunk eredményt hirdetni az Év Olvasója kategóriában.

A felolvasás immár rendszeres, nagy érdeklődéssel várják, ki lesz az, aki kedves könyvéből felolvas. Ezúttal az igazgató helyettes asszony (matematika szakos tanár) osztotta meg olvasmányát velünk. Fontos, hogy ne egyértelműen az irodalomhoz köthető legyen az a tanár, akit példaként meghívunk.

A Régi Könyvek Órája során bárki kézbe veheti legrégebbi dokumentumainkat egy fehér kesztyű segítségével. Ezt a diákok nagyon élvezik. Ebben az esztendőben 48 diák és 23 pedagógus érdeklődött a régi dokumentumok iránt. Sokan vállalkoztak a 13+ 1 TOTÓ kitöltésével is. A feladatlap kipróbált, a diákok számára sikert adó. A jó megfejtők meghívót kaptak idén is a világnapi torta elfogyasztására.

A produktum

Ebben az esztendőben 15 diák aludt a könyvtárban 13 leány és 2 fiú. Legközelebb érdemes az éjszaka szervezésébe több pedagógust, szülőt is bevonni. A diákok szívesen üzentek a léggömbökkel, amellyel megajándékoztuk a testvér-könyvtárosainkat, az utcán sétáló gyermekeket. Legközelebb érdemes előre feltérképezni a környék nevezetességeit, hogy ne kelljen azokat keresni. Magam is meglepődtem milyen szorgalmasan keresték meg a kapuk melletti emléktáblák híres lakóit.

Több diák érdeklődött a rendezvény folytatása iránt.

Összegzés

A program fő erénye, hogy sikerült tanulók tucatjait aktív résztvevőként mozgósítani. Érdeklődési körüknek megfelelően nyitottak kaput a tudományok egyes területeire, mutatták meg azok érdekes, egyedi voltát a könyvtári dokumentumok segítségével. Megízlelték az önálló információszerezés örömét. A tanárkollégák örömmel figyelték a rendezvényt. A jutalmazott diák és kolléga (Év olvasója) családjában is nagy volt az öröm, amelyet elmondtak, elújságotak. Az iskola többi diákja pedig részt vett a kapunyitogatásban hallgatóként, rejtvényfejtőként, versenyzőként. A könyvtári éjszakát szülők is megköszönték. Nőtt a könyvtár látogatóinak száma, támogatók is jelentkeztek.

Képek: <http://www.vpg.hu/galeria/2013nov04/iskolai-konyvtari-vilagnap>

Utolsó letöltés: 2013.10.31.